

Glas

Glasilo SZOL za Gorenjsko

Gorenjske

Izdaja: OO SZOL / Direktor:
Slavko Benčič / Ureja:
Uredniški odbor / Odg. urednik:
Miro Zakrajšek
Tel. uredništva 476/297 — Uprave
495 — Tek. račun pri Komunalni
banki Kranj št. 61-KB-1-Z-135 —
Izhaja v ponedeljek in petek
Miročnina: letna 600, mes. 50 din

Povečanje storilnosti je glavna družbeno-politična naloga

Povečanje delovne storilnosti na vsakem delovnem mestu, na oko še tako nepomembnega obrtnega ali industrijskega obrata, da ne rečemo tovarne, sodi prav gotovo med glavne gospodarsko-politične naloge vse naše družbene skupnosti. To ni proglas ali geslo, marveč nujna ekonomska potreba, ki lahko edina zagotovi nenehno in postopno dvigovanje življenjske ravni našega delovnega človeka. Zategadelj ni nepomembno, kako se bomo lotili te naloge. Smotno proučevanje tega problema mora postati stalna skrb tako političnih organizacij kot organov delavskega samoupravljanja in vodstev podjetij.

PROBLEMI TARIFNIH PRAVILNIKOV

Spričo kratkega roka za sestavo novih tarifnih pravilnikov letos spomladi, je bilo povsem upravičeno pričakovati tudi napake pri njihovem sestavljanju. In te se zlasti sedaj tudi kažejo, neke bolj, druge manj. Na hitro ocenjene tarifne postavke za posamezna delovna mesta, niso mogle biti dejanski ekonomski odraz vrednosti dela. Napake, ki so se pri tem pokazale v nekaterih tovarnah, zlasti pa v manjših podjetjih, v neki meri že destimulativno vplivajo na sam delovni proces in tudi obseg proizvodnje.

Te pomanjkljivosti pa bomo lahko in jih tudi moramo odpraviti. Nekatera podjetja (Železarna Jesenice, »Planika« in »Iskra« iz Kranja, BPT iz Tržiča), ki so morda prva začutila, da nekaj škripa, so se že lotila analitične ocene delovnih mest v svojih obratih, medtem ko so nekatera druga pokazala glede tega le malo več kot dobro voljo. Slednja se izgovarjajo, da jim primanjkuje ustreznega kadra, da bi to delo opravili. Dejstvo je sicer, da kadra ni dovolj, vendar je treba vložiti nekoliko več truda in težave bi bilo moč premostiti.

Analitična ocena delovnih mest pa daje razen neposrednega ekonomskega vpliva na proizvodnjo in seveda na prejemke delavcev, tudi možnost spremembe in izboljšave sedanjih tarifnih pravilnikov v prihodnjem letu. To pa bo veljalo le za tista podjetja, ki bodo opravila to nemalo odgovorno in obsežno delo do konca letošnjega leta.

PREMIJE NISO DODATNA PLAČA

Premije so tisto ekonomsko gibalno, ki lahko v največji meri pripomorejo k dvigu storilnosti. Ali pa so se pri sestavi premijskih pravilnikov podjetja ravnala po tem načelu?

Tega ne bi mogli trdit za večino podjetij, čeprav so med njimi tudi redke izjeme.

Premije pomenijo v večini podjetij v našem okraju zgolj neke vrste legalno obliko dodatnih prejemkov. To trditev označuje dejstvo, da je skoraj povsod prevladovalo ob sestavi premijskih pravilnikov mnenje, češ da je treba premirati vsa, zlasti pa še tista delovna mesta, kjer je nemogoče uvesti norme. Taka mnenja, ki so bila in so tudi še bolj ali manj ukoreninjena v miselnosti vodstev in tudi organov samoupravljanja v nekaterih podjetjih, so seveda popolnoma napačna, kajti premija mora imeti razen ekonomske utemeljenosti tudi svoj gospodarski smoter. Se pravi, da mora biti plačilo za večji delovni uspeh od povprečnega, ki pa se odraža tudi v finančnem učinku.

Več razlogov je, na podlagi katerih lahko trdimo, da se premije v večini podjetij izplačujejo bolj na oko kot pa z ekonomsko utemeljenostjo: to so slaba organizacija dela, pomanjkljiva in neenotna evidenca, nesistematična tehnična kontrola in analiza proizvodov in podobno. Vsi ti vzroki zatorej zamegljujejo osnovno funkcijo premiranja v gospodarstvu in tako v neki meri tudi hromijo politično akcijo subjektivnih sil v podjetju, za pravičnejše in ustrežnejše nagajevanje.

Premij, kot ekonomskega instrumenta, ki lahko neposredno vpliva na dvig storilnosti, podjetja, kot kaže, še niso sprejela »za svoje.« Večinoma ne za-

radi lagodnosti pri delu, katero je deloma opravičevalo obdobje pred uveljavitvijo premijskega sistema. Ponekod se izdelave premijskih pravilnikov niso lotili že zavoljo tega, ker se zavedajo, da bo le-ta spravljen na površje celo kopico drugih organizacijskih problemov, ki bodo ob tem terjali rešitev.

Le nekaj podatkov: od 59 industrijskih podjetij, 21 še nima premijskih pravilnikov; obe gozdarski podjetji na Gorenjskem prav tako ne, medtem ko so le 4 gradbena podjetja — od 9 — sestavila premijske pravilnike; premiranja prav tako ne poznajo v nobenem

podjetju na Gorenjskem, ki se peča s prometom.

To, da je še precej podjetij, ki nimajo premijskih pravilnikov, je vsekakor pomanjkljivost, katero bo treba slej ko prej odpraviti. Podjetja se bodo morala lotiti ne le formalne izdelave omenjenih pravilnikov, marveč tudi vseh drugih, iz tega izhajajočih problemov proizvodnje, saj je vprašanje povečane delovne storilnosti enovit in nemalo kompliciran problem. Pri tem delu pa je treba dejansko doseči popolno mobilizacijo vseh sil, ki lahko pri tem aktivno in vzpodbudno sodelujejo.

I. A.

V RESEN PREMISLEK

44 otrok brez šolskega pouka

Zagotoviti osnovnošolski pouk, pomeni pravzaprav zadostiti najosnovnejšim vzgojnim zahtevam, ki jih je naša doba ne samo uzakonila, marveč so se pokazale domala že kot nezadostne. Danes se z vsemi močmi trudimo, da damo doraščajoči mladini čim večje možnosti za šolanje in ji nudimo čim višjo izobrazbo. Precej materialnih sredstev žrtvuje vsako leto družba za te namene. Ogromno denarja je bilo izdanega in še se izdaja za to, da se izkopljejo mnogi naši ljudje iz podedovane zaostalosti. Pomembna akcija za odpravljanje nepismenosti v nekaterih najbolj zaostalih področjih v Jugoslaviji se uspešno zaključuje.

Toliko bolj žalostno in nepojmljivo je zategadelj dejstvo, da se obenem s temi napor — ne vem po čigavi krivdi — tu pri nas na Gorenjskem, kjer nepismenosti do pred kratkim ni bilo, ustvarjajo vsi pogoji zanjo.

V vaseh Račeva in Brekovec v žirovski občini je trenutno 44 otrok brez šolskega pouka. Obe šoli — če se jim sploh lahko tako reče — sta v tako slabem stanju, da ne dopuščata, da bi bil v njih šolski pouk. Dveh novih šol za 44 otrok (v vsaki vasi jih je po 22) se ne izplača graditi. Najbolje bi bilo torej, če bi dobili kje kako prevozno sredstvo, s katerim bi vozili otroke iz obeh vasi in okolice v žirovsko šolo. Tu bi bili otroci deležni organiziranega pouka in bi vsekar dobili temeljitejšo osnovno znanje.

Zaradi takih in podobnih težav se predvsem v teh hribovitih predelih spej vkoreninja nepismenost. V nekem taboru za predvojaško vzgojo kmečke mladine so n. pr. preizkušali znanje tečajnikov v posebno anketo. Pri tem so prišli do poraznih ugotovitev. Spoznali so, da je 8% mladine

cevnepismenih, 12% pa zelo slabo pismenih. Po večini so bili to mladi ljudje iz oddaljenih hribovitih krajev.

Svet za šolstvo pri Okrajnem ljudskem odboru, predvsem pa Okrajni ljudski odbor v celoti, bi se moral zavzeti, da se sedanje stanje čimprej odpravi. Na vsak način bi bilo treba zagotoviti najnujnejša sredstva za nabavo avtobusa, hkrati pa za pospešitev šolske in splošne prosvetne dejavnosti na tem področju, če nečemo iz tega napraviti v najkrajšem času pereč družbeni problem.

S. B.

KRANJSKA RAZGLEDNICA
Listje, listje... — jesen na kranjskih ulicah

Razmišljanje ob Dnevu mrtvih

Da uresničili davne bi sanje, boj so izbrali...

Gozdovi žare v razkošnih jesenskih barvah, kdo ve, če ne poslednjič v letošnjem letu. Hladna sapa ziblje drobne, živahne plamenčke lučk in cvetove rož na tihih domovanih pokojnikov. Listi, posušeni, omrtveli, pa vendar čudovito pobirani, odpadejo na gomile kot v pozdrav.

Dan mrtvih je tu, danes se še bolj kot drugokrat spominjamo številnih dragih pokojnikov, ki jim veliko, veliko dolgujemo. Ob grobovih, urejenih z nežno skrbjo, se tkejo pogovori, tihi, brez besed; tako se pogovarja srce s srcem. Živi se pogovarjamo z mrtvimi.

Njihova imena niso še vsa vklesana v marmor. Toda bolj trdne kot klenj marmor so njihove ideje, ki smo jih povzeli za njimi...

Borci, revolucionarji so bili to. Kratki, stvarni opisi, ki jih najdemo o njih v arhivih, nam ne morejo prikazati vsega, kar je polnilo bogato vsebino njihovega življenja, njihovega boja za bolj sončno prihodnost našega delovnega ljudstva.

Poznamo jih še iz tistih dni, ko so se borili zoper krivično družbo, ki je delila ljudi na gospodarje in hlapce. Nato smo jih srečavali med organizatorji borbe proti okupatorju in domačim izdajalcem. Mnogo, mnogo jih je, toda naj navedemo samo nekatere...

Žarjev sin Jože Ažman iz Nomenja se je boril proti kapitalizmu in so ga leti vrgli iz službe. Po zloemu stare Jugoslavije je takoj sledil klicu Partije. Leta 1941 ga je nad rojstno vasjo zadela fašistična krogla. Proletarski pisatelj Tone Čufar se je uprl krivični družbi tudi s peresom; vodil je izoril kulturo ter politično bračevalne krožke in šiborje delavcev. Padel je leta 1942. Jeseničana Albin Pibernik in Slavko Federl sta bila zaradi svojih naprednih idej preganjana že pred vojno, potem pa sta bila prisiljena izseliti se v Srbijo. Obadva sta padla ob borci v NOV.

Organizatorji naprednega...

Seveda bi morali vsaj omeniti tudi heroje Ma-

tijo Verdnika, Staneta Zagarja, Jožeta Gregorčiča in še vse številne druge neuklonljive borce-revolucionarje, tiste, ki so ostali v taboriščih smrti, pa tudi tiste, ki so po osvoboditvi nadaljevali svoje delo za lepše dni delovnega ljudstva, a jih zdaj ni več med nami.

Mirno počivajo zdaj, tihi, mrtvi... In vendar niso mrtvi, saj njihova misel in njihovo delo živita; povzeli smo ju za njimi vsi, ki gradimo življenje na neuničljivih temeljih, skovanih iz sadov njihovega dela, borbe in žrtev. Tako občutimo v naših srecih, ko se ob okrašenih grobovih brez besed pogovarjamo z njimi... J. O.

V Dragi bo na Dan mrtvih ob 9. uri dopoldne proslava v počastitev padlih borcev in talcev, ob 10. uri pa bo žalna komemoracija na skupnem grobišču v Begunjah. Kip, ki ga prikazuje slika, stoji na vrtu begunjskih zaporov in je delo Borisa Kalina.

Kako deluje cerkljanski ljudski odbor

Od lanske jeseni dalje imajo v Cerkljah sedež komune. S tem v zvezi so nastale tudi nekatere teritorialne spre-

membe. Zdaj obsega občina 30 vasi, v katerih živi 4865 prebivalcev, njena površina pa meri 7622 km². Prevladuje agrarna proizvodnja. Manjše podjetje je edino Opekarna Češnjek. Obrtnikov je v občini 85. Kakih 20 je sušmarjev. 40% prebivalstva predstavljajo delavci, ki so večji del zaposleni v industrijskih podjetjih kranjske občine. Na področju ObLO Cerklje so 4 kmetijske zadruge — v Zalogu, Brnikih, Velesovem in Cerkljah. Gospodarijo razmeroma dobro, le odkup poljskih pridelkov in živine je premajhen.

V Cerkljah je tudi državno kmetijsko posetvo, ki obsega 150 ha zemlje. Zaradi slabega gospodarjenja je bil spomladi zamenjan upravnik. Sedaj posetvo uspešno vodi tovariš Janez Zalokar. Potrebujemo le več poljedelskih strojev, da bi zemljo bolje obdelovali. V načrtu imajo gradnjo večjega hleva s silosi.

Ta hitri napredek posestva pa nekaterim kmetovalcem ne gre v račun, zlasti tistim, ki so jim z agrarno reformo odvzeli zemljo. Letošnjo pomlad je več odbornikov-kmetov — na seji ObLO, ko so razpravljali o dodelitvi kratkoročnega kredita, glasovalo proti podpisu garancijske izjave. Hoteli so doseči likvidacijo posestva in razdelitev zemlje. Do tega pa po za-slugi zavrednejših odbornikov ni prišlo in posestvo je dobilo kredit.

Stanovanjski problem v občini ni pereč, ker zasebniki hitro gradijo lastne stanovanjske hiše. Potrebo po stanovanjih občutijo le prosvetni delavci in uslužbenci. ObLO je že pričel graditi štiristanovaljski blok, v načrtu pa ima še enega. Nekateri odborniki so na sejah skušali preprečiti gradnjo teh stanovanj, češ da občini niso potrebna, da se s tem povišujejo davki in povečuje število prosvetnih delavcev in uslužbencev.

V Dvorjah stojita dve žagi. Ena je privatna, druga pa socialistično podjetje. Zaradi zmanjšane sečnje lesa je pričelo primanjkovati dela za obe žagi. Zato so na sejah ObLO razpravljali o ustavitvi dela na privatni žagi. Zopet so se našli odborniki, ki so zahtevali, da se zapre socialistični obrat. Tudi za temi zahtevami se skrivajo sebični osebni interesi na škodo družbe.

Vse to kaže, da nekateri odborniki ne razumejo oziroma nočejo razumeti, kakšne so njihove naloge. Lastni interesi jim pomenijo več kot splošne koristi. Nekaj odbornikov pa je tudi takih, ki se niti volitev niso udeleževali. Pri bodočih volitvah bi bilo prav, če bi tudi v Cerkljah izvolili v odbor več mlajših tovarišev in tovarišic ter opustili staro miselnost, da so občinski odborniki lahko le starejši možaki.

C.

Nadoknadili bodo zamujeno

O planu investicij za prihodnje leto je pred dnevi razpravljala delavska svetovna tovarna »Veriga« iz Lesca. Sklenili so, da bodo sklad za samostojno razpolaganje, ki ga ima tovarna v letošnjem letu, uporabili za gradnjo dveh stanovanjskih hiš. 4 milijone dinarjev so namenili za nepredvidene izdatke, 2 milijona pa za počitniški dom, medtem ko bodo preostala sredstva omenjenega sklada uporabili za dopolnitev osnovnih sredstev. Predvidevajo, da bodo v prihodnjem letu s kreditom iz občinskega kreditnega sklada za stanovanjsko izgradnjo gradili še dva stanovanjska bloka. — Delavski svet je tudi potrdil predlog plana popravil in zamenjave osnovnih sredstev. Ker pa so potrebe znatno večje kot razpoložljiva denarna sredstva, bodo najprej določili vrstni red njihovih popravil.

Kot v vrsti drugih podjetij, so tudi v »Verigi« ponovno dopolnili premijsko pravilnik, ker so nastale v posameznih oddelkih v zvezi s proizvodnim planom nekatere nepredvidene spremembe. Tudi prvotno sprejeti družbeni plan za prihodnje leto, glede na posamezne obrate, so nekoliko spremenili, in sicer količinsko, medtem ko bo vrednostni plan v letu 1957 ostal neizpremenjen.

Delavski svet je tudi sklenil kupiti avtobus, ki bo služil predvsem prevozu delavcev iz oddaljenih krajev na delo.

Zaradi pomanjkanja električne energije je delavski svet sklenil, da bodo zamujeno nadoknadili s nedeljskim delom in tako zajamčili izpolnitev letnega proizvodnega plana tovarne.

C. R.

Higieno v pekarnah bomo izboljšali le s skupnimi napori

Akcija za pregled lokalov, ki prodajajo prehrabne proizvode, bo vsakekor pripomogla, da bomo hitreje odpravili pomanjkljivosti, ki povzročajo nehijsko prodajo, pa tudi proizvodno kruha.

Strokovna sekcija pekarn in slaščičarjev pri Obrtni zbornici za okraj Kranj je na svoji zadnji seji razpravljala, kako čimprej odpraviti te nepravilnosti vsaj v takem obsegu, kolikor jih posamezno podjetje zmoro ter tudi o tem kaj pokreniti, da se vsaj v industrijskih središčih dokončno uredi preskrba prebivalstva s kruhom. Na seji je bilo možno ugotoviti, da se delovni kolektivi pekarn in mojstri resno zavedajo nujnosti rešitve tega vprašanja. Ugotavljajo, da so pri reševanju teh problemov preveč osamljeni. Na seji je bilo sklenjeno, da Obrtna zbornica predlaga inšpekcijskim organom, naj komisijsko sledno ugotavljajo vse pomanjkljivosti od vskladičenja moke do prodaje

kruha. Na podlagi ugotovitev bi organizirali širšo razpravo s predstavniki pekarn, inšpekcijskih organov in občinskih ljudskih odborov, kjer bi vse probleme temeljito proučili in ugotovili, kaj je potrebno in kaj je možno takoj urediti.

Po sklepu seje sekcije bo Obrtna zbornica opozorila vse pekarske obrate, naj takoj izdelajo predračune stroškov za ureditev lokalov, proučijo vprašanje namestitve blaginčark v prodajalnah ter ugotovijo možnosti za zavijanje kruha in stroške, ki bi tako nastali. Pekarnam bo predlagano, da naj z razpoložljivimi sredstvi takoj začne z ureditvijo obratov.

Vseh osem prodajalnih kruha, ki so v okrilju »Pekarne« Kranj, je v večini primerov v manjših lokalih, kjer ni mogoče namestiti več kot eno prodajalno. Koncentracija manjših prodajal v večjem lokalni z več prodajalkami in blaginčarko pa ni v interesu potrošnika, kateremu je treba omogočiti, da se oskrbuje čim bližje. Da se prepreči prijetanje kruha in denarja, bi bilo potrebno nabaviti za to primerne škarje, posebno v prodajalnah, kjer je manjši promet.

Pekovski mojstri so mnenja, da bi moralo biti prizadevanje za higiensko prodajo kruha splošna težnja, ne samo pekarn, temveč tudi potrošnikov. Nabava prtičev in vreč iz polivinila je danes možna. Potrošniki bi tako lahko higiensko odnašali kruh iz prodajal. Prav nič ne pomaga prizadevanje inšpekcijskih organov za higiensko ureditev prodaje kruha, če se nezaviti kruh znajde v točki ali mreži potrošnika, poleg neoprane zelenjave ali sadja. Kruh se v pekarnah izjemoma Bleda ne zavija. Kruh pa se ne prodaja samo v prodajalnah pekarn, temveč tudi v specializiranih trgovinah. Upravniški pekarn in pekovski mojstri so mnenja, da bi zavijanje kruha bistveno povečalo režijske stroške.

K reševanju problema preskrbe prebivalstva s kruhom je v zadnjem času pristopila občina Tržič. Pekarna Tržič se začela s sredstvi investicijskega sklada občine in delno sklada za pospeševanje prometa s kmetijskimi pridelki graditi novo pekarno, ki bo glede kapacitete in higiensko-sanitarne ureditve popolnoma ustrezala potrebam Tržiča in okolice. Na Jesenicah ima podjetje »Pekarna« odobrene načrte za večjo adaptacijo, s katero bo vsaj nekoliko rešila vprašanje preskrbe Jesenic. Tudi v Zireh si prizadevajo zgraditi novo pekarno v Zadrutnem domu. V Kranju pa o gradnji pekarnarje že dalj časa razpravljajo. Pekarna Kranj ima že nekaj načrtov, predvidena je tudi že lokacija, vendar sredstev ni...

Vprašanje preskrbe prebivalstva s kruhom v našem okraju terja nujne rešitve. Mogoče bodo ugotovitve inšpekcijskih organov pospešile ureditev pekarn. Rešitev pa ne moremo prepustiti samo pekarnam, temveč mora postati skrb celotne lokalne skupnosti.

I. M.

UREDNIŠTVO GLASU GORENJSKE
TELEFONSKE ŠTEVILKE:
475—397

naslovljen na obe strani, egiptovski in izraelski, namenjen pa v bistvu le eni — egiptovski. S tem sta Velika Britanija in Francija dosegli cilj, ki ga doslej kljub vsem naporom tradicionalne britanske in francoske diplomacije nista mogli.

Razvoj dogodkov bo prav gotovo prerastel okvir našega komentarja in bo od trenutka, ko pišemo te vrstice pa do tistega hipa, ko bodo prišle do bralcev, obilje dogodkov marsikaj spremenilo in postavilo na drugačno mesto. Toda osnovne ugotovitve, ki smo jih navedli, bodo ostale. Velika Britanija in Francija s to potezo delata medvedjo uslugo svojemu ugledu in tudi svojim koristim, ki jih hoče »zaščititi« s takšnimi dvomljivimi koraki. Izrael pa si je nakopal pridevek »mednarodnega provokatorja« in »napadalca«, ki ne samo da mu ni v čast, pač pa mu bo očitno škodoval še dolgo vrsto let. Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je zato upravičeno označil izraelsko akcijo kot dejanje, ki nosi vse značilnosti agresije in spravlja v nevarnost svetovni mir.

Naloga Varnostnega sveta OZN v teh kočljivih trenutkih bo vse prej kot lahka. Vendar tokrat ne bo mogoče mimo dogodkov le s splošno resolucijo, ki bo obsodila početje Izraela, ali nemočnim opazovanjem francosko-britanske samopašnosti. To že zaradi ugleda svetovne organizacije, kakor tudi koristi miru v svetu ne. Svetovna javnost bo vsakek na strani tistih, ki bodo obsodili izraelsko agresijo kakor tudi francosko-britansko vmešavanje v notranje zadeve drugih držav.

Mir na tako občutljivem področju, kot je Bližnji vzhod, pa je vse preveč krhka stvar, da bi se z njo lahko brez nevarnosti igrali.

MARTIN TOMAZIČ

TE DNI PO SVETU

Kot poroča radio Kossuth iz Budimpešte, je prišlo na madžarskem skoraj do normalizacije položaja po tragičnih dogodkih, ki so izbruhili pred dobrim tednom dni.

Poročajo tudi, da so se začele sovjetske čete umikati iz Budimpešte. Službo javne varnosti pa so povsod tam prevzeli madžarski vojniki, policija in oborožene čete delavcev in mladine, ki bodo odslej tvorile policijo državne varnosti.

Včeraj in danes je v Budimpešti skoraj popolnoma mirno, le tu in tam je prišlo še do manjših izgrezov in spopadov. Madžarski radio poziva vse delovne ljudi, delavce in mladino, naj napno vse sile, da bi čimprej prenehalo prelivanje krvi.

Tudi v vodstvu budimpeštanskega komiteja Partije delovnih ljudi Madžarske je prišlo do sprememb. Dosedanega sekretarja Istvana Kovacza, so zamenjali s članom politbiroja CK PDLM Jozefom Köbelom. Novi komitej je hkrati poklical vse komuniste, naj sodelujejo pri vzpostavljanju reda in miru v državi ter v obrambi oblasti delavskega razreda. Hkrati je pozval tudi komuniste, naj se takoj zglase v organizacijskih središčih narodne garde.

Tudi preskrba prebivalstva glavnega mesta Madžarske — Budimpešte, se še kar zadovoljivo razvija. V mestu je razmeroma dovolj živil in tudi zdravil. Organizacije Rdečega križa iz mnogih evropskih držav so poslane v Budimpešto posebne avione z zdravili in krvjo. Notranje ministrstvo se je zahvalilo za dosežanje pomoči ter sporočilo, da so ranjenci preskrbljeni in da nadaljnja pomoč ni več potrebna.

Ob tem pa prihaja tudi do ustanavljanja prvih delavskih svetov. Ta težnja je pokazala, da hoče delavski razred Madžarske sodelovati pri neposrednem upravljanju v gospodarstvu.

V terek pa je prišlo na izraelsko-egiptovski meji do odkritega vojaškega spopada, ki predstavlja resno nevarnost za mir. V Varnostnem svetu Združenih narodov je prišlo do izredne seje, na kateri je imel tudi stalni predstavnik Jugoslavije v tem mednarodnem organu govor.

Dr. Jože Brilej je dejal, da mora Varnostni svet delovati naglo. Kot prvi ukrep mora odrediti prenehanje sovražnosti in zahtevati takojšen umik izraelskih čet na demarkacijsko črto. Če bi se to ne zgodilo, je treba seveda uporabiti stroge ukrepe, predvidene v Ustavni listini, je dejal naš predstavnik.

KRATKO TODA ZANIMIVO

KITAJSKA MLADINSKA DELEGACIJA BO OBISKALA GORENJSKO

V soboto, 3. novembra bo prišla v Kranj kitajska mladinska delegacija. Gostje si bodo najprej ogledali tovarno »Iskro«, nato pa se bodo zadržali nekaj časa na ObLO, kjer jih bo sprejel predsednik Vinko Hafner. Obiskali bodo tudi Naklo. Tam imajo na sporedu mladinsko prireditev.

PROMETNA NESREČA NA SPOLZKI CESTI

V torek, 30. oktobra ob 13. uri se je na cesti do Visokega proti Jezerskem pripetila prometna nezgoda pri srečanju dveh avtomobilov. Ko sta se drug drugemu umikala, je tovorni avtomobil zavozil preveč na desno. Cesta je bila spolzka in prevrnil se je v grapo. Hujših posledic ni bilo.

OTROKA JE REŠILA

Pred dnevi je žena kamniškega brivskega mojstra Blanka Iskra na cesti v Spodnjih Mekinjah zaslišala vpitje otroka, ki je tekel ob bregu prekopa Mlinščice in kazal z roko v strugo. Ko je prihitela tja, je zagledala v valovih 3-letno sosedovo punčko, ki je iz neopredelnosti zašla preblizu struge in padla v vodo. Tovarišica Iskrova je brez oklevanja skočila za njo in deklico v zadnjem hipu rešila iz deroče Mlinščice tik pred grabljami Tovarne kovanega orodja. Voda je ta dan zelo narasla in bi gotovo potegnila drobno punčko čez grablje v kanal, ki vodi v turbino. Tovarišica Blanka Iskra zasluži za svojo požitvalno dejanje javno pohvalo.

Z.

POŽAROV NI BILO

Požarov v tem tednu na Gorenjskem ni bilo. O nedeljskem požaru v Tovarni kos in srpov v Tržiču smo že poročali, vendar pripominjamo, da ni pogorela vsa tovarna, temveč le mizarska delavnica za izdelovanje slamo-rezinskih klin in skladišče za premog s kurivom in opremo.

Zadružna mlekarica Kranj obvešča cenjene potrošnike v Kranju, da bo s 3. novembrom začela prodajati mleko ob sobotah popoldne za nedeljo.

BELEŽKA

ZIROVCI IN TISK

Med vsakodnevno pošto pošiljko, ki prispe na pošto Ziri, utegnemo naleteti tudi na zajetne svežnje časopisov: dnevnikov, tednikov in revij. Morda se bomo vprašali, mar Zirovci tako radi bero? Na pošti nam lahko postrežejo tudi s številom stalnih naročnikov iz Zirov, okoliških vasi in zaselkov po hribovih.

Slovenski poročevalec ima 140 naročnikov, »Ljudska pravica« 17, »Ljubljanski dnevnik« 74, »Glas Gorenjske« 53, Kmečki glas 149, Naša žena čez 200, TT 112 itd. Pri tem pa ni zajeta soke številke, zlasti še, če upoštevamo, da je v Zireh in okolici čez 300 radijskih sprejemnikov.

Da bi bilo ustrezno tudi priložnostnim kupcem — in teh ni malo — se prebivalci Zirov in okolice močno potegujejo za postavitve kioska, kjer bi mogli tudi ob nedeljah kupovati časopise. S tem bi bilo ustrezno zlasti prebivalcem iz oddaljenih vasi, ki obiščejo Ziri le ob nedeljah, ko jim dopuščajo domača, opravila.

O postavitvi kioska so sicer že razpravljali, vendar pa so vprašanje preložili na čas, ko bo dograjen Zadrutni dom in pred njim urejen park, kjer bo moč najti — kakor menijo odgovorni — tudi ustrezno mesto za kiosk. In kdaj bo park urejen? Morda čez leto ali dve... Ali ne bi mogli postaviti kioska začasno kjerkoli v vasi, kasneje pa, ko bo park urejen, bi leseno konstrukcijo prenesli vanj.

Več prožnosti v reševanju takih vprašanj!

S.

Cene mesa je moč znižati

Pododsek mesarskih podjetij odseka za kmetijske pridelke pri Trgovinski zbornici za okraj Kranj je v terek razpravljal o stanju na tržišču s živino in o možnostih znižanja cen mesa.

Glede na precejšnjo ponudbo živine lahko sedaj pričakujemo določeno znižanje cen mesa, čeprav morda le za nekaj dinarjev. Sedanje cene govejemu mesu se gibljejo od 230 dinarjev (Škofja Loka) do 240 dinarjev za kilogram v Kranju in na Jesenicah.

Iz razprave na tem sestanku je bilo moč ugotoviti mnenje nekaterih podjetij, da se cene mesa ne izplača zniževati za dinar, dva ali pet, ker to

ne bi imelo nekega večjega učinka. Predstavniki teh podjetij so bili mnenja, da naj se z zniževanjem cen počaka. Podjetja naj bi pri sedanjih cenah poslovala nekaj časa z izgubo, nekaj časa z dobičkom, kar bi se v končnem denarnem učinku izravnalo.

Tako stališče je seveda neopravičljivo. Cene mesa naj se ravno po ponudbi in povpraševanju. Temu primerno naj se zvišujejo oziroma znižujejo. Prodajne cene namreč ne morejo in ne smejo temeljiti le na povprečnih, marveč na dejanskih kalkulacijah. Na ta način bodo podjetja dosegla pri potrošnikih tudi večje zaupanje.

I. A.

»Puškarna« Kranj v likvidaciji

Sklepanje o likvidaciji Tovarne lovskih patron je na petkovi seji ObLO Kranj povzročilo precej burno razpravo. Razen odbornikov, so se seje udeležili tudi predstavniki kolektiva »Puškarna«. Predsednik Sveta za industrijo in obrt je pojasnil navzočim, da bo podjetje pri nadaljnjem plasiranju svojih izdelkov nujno zašlo v težave, ker je tovrstna proizvodnja v obratih vojne industrije mnogo cenejša.

Puškarno je zaradi tega treba čimprej reorganizirati. Delavski svet je na svojem zasedanju že sprejel sklep, da gre podjetje v redno likvidacijo. To je trenutno zamaj najboljše rešitev. Nekateri predstavniki kolektiva so na seji ObLO sicer predlagali preusmeritev proizvodnje oziroma združitve z »Remontom čevljarstev« in »Kovinarjem«, nakar sta predsednik Sveta za industrijo in načelnik oddelka za gospodarstvo pojasnila, da je bilo o tem precej razprav, ki pa so vse pokazale, da se podjetju tudi po takem ukrepu ne obetajo zadovoljive ekonomske perspektive. Na preusmeritev proizvodnje bi morala podjetje misliti že zdavnaj prej, ker je potrebno precej časa, da poizkusna proizvodnja novega izdelka steče. Nekatera naša podjetja še vse preveč pričakujejo nasvetov od zunaj. Le kvaliteta in pravilna izbira asortimana lahko zagotovita uspeh, to pa je njihova lastna skrb.

Ljudski odborniki so glasovali, da se

industrijsko podjetje »Puškarna« likvidira in ustanovi obrtno podjetje uslužnostnega značaja. To podjetje bo popravljalo puške, izdelovalo nadomestne dele, lovške patrone in nove puške po naročilu. Imenovana je bila posebna tehnična komisija, ki bo proučila, kako naj bi se obstoječi strojni park najbolje izkoristil.

J. O.

V ZAČETKU NOVEMBRA BO ZAČELA V KRANJU OBRATOVATI ŠOLSKA KUHINJA

Občinski ljudski odbor Kranj je na svoji zadnji seji sprejel sklep o ustanovitvi šolske kuhinje z dnevnim zavetiščem v prostorih nekdanje gostilne Pri Peterlinu. Da se bodo otroci v njej čim ceneje oskrbovali, bodo tudi podjetja prispevala nekaj finančnih sredstev. Odborniki so predlagali, naj bi zahajali v dnevno zavetišče le tisti otroci, katerih starši so zaposleni in nimajo doma nikogar, da bi pazil nanje. Šolska kuhinja bo obratovala za vse kranjske šole.

LJUDJE IN DOGODKI

Nevarna igra se nadaljuje . . .

Pred nekaj dnevi smo prav na tem mestu objavili komentar z naslovom »Nevarna igra na Bližnjem vzhodu«. Tedaj smo razpravljali o jordanško - izraelskem spopadu. Zdaj pa lahko ugotovimo, da se ta nevarna igra nadaljuje in da je ogrozila mir na tem področju in tudi v svetu. Gre za nevarno pustolovščino Izraela, ki je s svojimi četami prodiral na egiptovski ozemlje in tako sprožil akcijo, ki ji je težko videti posledice in konec.

Tako potezo so že dalj časa potihoma in naglas zahtevali nekateri prenapeti skrajnejši v Izraelu. Toda težko je verjeti, da bi bili ti krogi toliko vplivni, sovraštvo do Arabcev pa tako močno, da bi zameglili trezno glavo v izraelski prestolnici Tel Avivu. V ozadju so drugi računi in načrti. Vsi zadnji dogodki v tem delu sveta, od »maščevalnih akcij« na arabske obmejne postojanke preko splošne mobilizacije tik preden se je začel sedanji izzivalni napad na Egipt, kažejo, da je razvoj dogajanj plod preračunanih kombinacij. Glavni pobudnik pa ni v Tel Avivu, marveč ga je treba iskati drugod in sicer — bodimo odkriti — v zahodnih prestolnicah.

Toda četudi nam je tako stanje že dalj časa jasno, vendar ne moremo docela preprosto razložiti sedanje zamotanega položaja na Bližnjem vzhodu. Tudi med zahodnimi silami namreč ni pravega soglasja v oceni položaja. Vse so sicer zainteresirane na Bližnjem vzhodu z njetovim petrolejem in siveškim prekopom, vendar vsaka drugače. Za Anglijo je to še edino področje, kjer lahko britanski lev še kolikor toliko pometa s svojim

repom. ZDA so že previdnejše in rajši opravijo z dolarji tisto, kjer drugi še vedno uporabljajo pest. Francija pa vse skupaj zaskrbeljeno gleda skozi prizmo lastnih težav v Severni Afriki.

ZDA so tudi zdaj verjetno nasprotovale agresivni politiki Izraela, ker lahko napravi tako gosto kašo, da se tudi kuharji v njej ne bodo več spoznali. Po drugi strani se ZDA tudi pred volitvami novega predsednika ne želijo vpletati v tvegane igre z vojnim požarom. Takemu stališču Washingtona lahko zato pripišemo posredovanje Eisenhowerja, ki je izrazil zaskrbljenost sprčo splošne mobilizacije v Izraelu, medtem ko so v Londonu »brezskrbno« zadrževali, da gre le za »mobilizacijo iz opreznosti«. ZDA so bile tudi tiste, ki so zahtevale sestanek Varnostnega sveta ZN. Možna je sicer tudi druga razlaga, da je to vse skupaj samo pesek v oči in da gre v bistvu le za enotno akcijo Zahoda, v kateri pa so vloge razdeljene. Ukrep, ZDA bi bili potemtakem le kamuflaža, s katero bi si zahodne sile pilatovski umile roke v tej nevarni zadevi. Vendar je po dosedanjem razvoju dogodkov dosti verjetnejša prva variant.

Francija sicer podpira akcijo Velike Britanije in je njen zvesti partner pri tem pustolovskem podvigu, vendar pa uradni krogi kot tudi tisk, ne skrivajo zaskrbljenosti sprčo takšnega poteka dogodkov. V nekaterih vladnih krogih z obžalovanjem govorijo, da je »Francija šla na žalost v suški krizi po stopinjah Anglije; s tem pa, ko je podpirala njene, je zgubljala lastne

pozicije na Bližnjem vzhodu.« V Parizu se upravičeno boje, da ne bi takšna politika združila vsega arabskega sveta od Maroka do turških meja v enotno fronto proti Zahodu. Tako bi se v tej fronti nasproti Franciji znašli tudi Tunis, Maroko in Alžir. Zato desničarski časopis »Aurore« odkrito piše, da mora »Francija preprečiti to potezo Britanije«.

Kakšne koristi naj bi imela Velika Britanija od nevarnega netajenja ognja na puščavskem pesku Bližnjega vzhoda? Za odgovor nam ni treba biti v zadregi, saj ga daje tudi tisti del časopisa, ki sicer podpira zahodno politiko brez zadržkov. Neodvisni »Parisien Libéré« piše, da se »z napadom Izraela na Egipt, Velika Britanija lahko sklicuje na britansko - egiptovski sporazum, po katerem imajo Angleži pravico v primeru vojne ponovno zasesti področje »sueškega prekopa«. Izraelci so torej odigrali vlogo povzročitelja vojne, medtem ko Britanci nameravajo nastopiti v obrabljeni vlogi »razsojevalca in miritelja«. Za odgovor na taka ugibanja ni bilo treba dolgo čakati. Britancem se je očitno zelo mudilo, da čimprej izvelejšo koristi iz napetega položaja ob Suez. Eden je objavil, da sta Velika Britanija in Francija poslali ultimatum Egiptu in Izraelu, naj takoj umakneta svoje enote 10 milj od sueškega prekopa, da bi lahko ključne položaje v prekopu zasedle francoske in britanske čete. Če bi do roka, navedenega v ultimatu, ena ali obe strani ne pristali na omejeno zahtevo, bi britanske in francoske čete nasilno izvršile zasedbo. Se pravi, da je bil ultimatum sicer formalno

Po ustanovitvi prve kmetijske proizvajalne zveze Bohinj-Bled

Izdelan je gospodarski program, ki zajema vse dejavnosti kmetijske proizvodnje na področju poslovne zveze

Izdelan je gospodarski program, ki zajema vse dejavnosti kmetijske proizvodnje na področju poslovne zveze.

Poročali smo že v našem časopisu, da je bila 6. oktobra 1956 ustanovljena v Bohinju prva Kmetijska proizvajalna poslovna zveza. V to zvezo so se združili KZ: Boh. Bistrica, Srednja vas, Stara Fužina, Boh. Bela in Ribno z namenom, da bi čim uspešneje izvrševale svoje naloge in si ustvarile pogoje za skupno upravljanje gospodarskih in drugih dejavnosti.

Zveza ima naloge, da s poslovnimi odnosi z združenimi kmetijskimi združenji dela za napredek kmetijskega gospodarstva in socialistične preobrazbe vasi.

Celotno njeno poslovanje ima namen doseči ta cilj. Zveza bo morala

skrbeti za gospodarsko krepitev z drug ter jih v svojih poslovnih odnosih usposablja za čim uspešnejše upravljanje njihovih dejavnosti.

Nudila bo vsestransko pomoč svojim zadrugam pri izdelavi njihovih gosp. programov, ureditvenih načrtov za pašnike, sadovnjake ali za posamezna področja.

Njena skrb je, da organizira proizvodno plemenske živine, kvalitetnih semen in novih kmetijskih proizvodov. Zato bo skrbela tudi za organizirano prodajo, za urejanje in gradnjo potrebnih skladišč, predelovalnih obratov in drugih potrebnih kmet. naprav. Organizirati bo morala tudi mehanizacijo v širšem področju, posameznim zadrugam pa bo nudila na-

svete pri uvajanju nove mehanizacije. Ob potrebi bo lahko ustanovila poskusne selekcijske postaje ali laboratorije.

To pravkar omenjeno poslovanje je zajeto v pravih naših prve gorenjske Kmetijske proizvajalne poslovne zveze.

Iz gospodarskega programa zveze je razvidno, da zadruga z njenega področja združujejo skupno 1257 kmetijskih gospodarstev. Ta gospodarstva imajo naslednjo strukturo zemljišč po kulturah: Njiv in vrtov 1450 ha (2,5%), sadovnjakov 91 ha (0,16%), travnikov 4155 (7,8%), senožeti 4493 ha (8%), pašnikov 9761 ha (17%), trstišč in močvirij 333 ha (0,6%), gozdov 25.189 ha (47,4%) in nerodovitnih površin 8639 ha (16%).

Poleg gozdov, ki zavzemajo skoro polovico celotne površine, je največ travnatega sveta. Zato je za gozdarstvom živinoreja glavna panoga kmetijstva. Rešiti se bo moral pereč problem pašne za živino, kakor tudi problem naraščajoče proizvodnje mleka in mesa. Vso skrb bo potrebno posvetiti predelavi mleka v sir, saj se na tem področju odkupi letno 1.500.000 litrov mleka. Od te količine pa gre vsaj 70% mleka v predelavo. Kvaliteta bohinjskega sira se bo nujno morala izboljšati, zgraditi pa bo potrebno v ta namen tudi moderno skupno zorično klet za potrebe vseh zadrug.

Ker tržni viški, predvsem živalskega izvora, iz leta v leto naraščajo, bo morala zveza poskrbeti za organizirano prodajo zlasti plemenske in glavno živino ter sira. Vso skrb bo morala zveza posvetiti nadaljnji selekciji živine. Pod mlečno kontrolo je 900 krav ali 36% od celotnega števila. Kljub temu, da je povprečna molznost teh krav cca 2500 l letno, je na splošno živina po svojih kapacitetah izkoriščena le 60%. Za prodajo živine bo KPPZ uredila sejmišče v Bohinjski Bistrici.

Za ureditev pašnikov po novem zakonu o gospodarjenju z zemljišči bivših agr. skupnosti bodo potrebna visoka denarna sredstva. Za ta dela bo Kmetijskim zadrugam kot investitorjem zveza izdelala investicijske programe in melioracijske načrte. Kontrolirala bo, da bodo sredstva pravilno izkoriščena ter da bodo dela strokovno izvršena.

Izboljšanje proizvodnje in pa dvig številčnega stanja živine je prav tako naloga proizvajalne poslovne zveze. Potreben bo temeljit študij za izvršitev investicijskih elaboratov za ureditev posameznih planin. Pri tem bo važen rentabilni račun in sodobna načela v pašništvu.

Kvaliteta ter kvantiteta krme za živino se mora povečati z uporabo umetnih gnojil, ureditvijo gnojišč in gnojilnih jam, s spremembo posevkov v korist krmnih rastlin ter melioracije slabo rodovitnih površin.

Zveza bo v sadijstvu organizirala predvsem več nasadov jagodičevja, ki so lahko visoko rentabilni. Področja, primerna za sadovnjake, pa bo obnovila z drevjem kvalitetnih sadnih sort.

Ker je za to področje pomembna tudi turistična dejavnost, je v gospodarskem programu predvideno tudi urejanje planšarskih zgradb v te namene. To dejavnost bo zadrugam tudi lahko nudila vir dohodkov. Pogoji za združno turistično dejavnost pa so v Bohinju vsekakor dani, le izkoristiti jih je potrebno!

Zveza bo po svojih zadrugah do 31. decembra 1956 izdelala za l. 1957 gospodarske načrte v okviru splošnega kmetijskega programa v okraju ter svoje perspektivne načrte.

Pričakujemo, da bo ta vsebina dela Kmetijske proizvajalne poslovne zveze Bohinj - Bled upravičila njeno ustanovitev ter njen gospodarski pomen.

—er

USPEL GOSPODINJSKI TEČAJ
Udeležence gospodinskega tečaja, ki so ga organizirale zadrugice iz Bukovice

DA BO REPA DOBRO PREZIMILA

POSKUSI Z ŽITI NA GORENJSKEM

Boljše seme - več pridelka

Kakor vsako leto so bili tudi letošnji jesen napravljeni poskusi z različnimi sortami in vrstami ozimnih žit. Poleg raznolikosti sort je vsak poskus izpopolnjen z različnimi načini gnojenja. Hočemo namreč dobiti že pri enem poskusu odgovor, kako se obnese ta ali ona sorta pšenice, rži, ovsa in ječmena ter kako deluje na rast in pridelke posameznih posevkov uporaba raznih vrst gnojil. Ze več let delamo poskuse s 5 sortami pšenice. Letošnjo jesen smo ta poskus prekinili ter ga nadaljujemo le še z dvema sortama, ki sta se v vseh pogledih najboljšje izkazali. To sta sorti kadolška (uvožena) in plantahofska. Poleg tega uporabljamo v poskusu 4 različne količine gnojil in to v obrokih 650, 700, 800 in 950 kg na ha. V teh količinah so zajete vse tri osnovne vrste gnojil. Prvi obrok gnojil so potrošili pred setvijo, drugega pa dobi pšenica spomladi. Omenjena poskusa sta napravljena pri tov. Gašpircu na Pšenični polici in pri tov. Kristancu v Srednji vasi pri Senčurju.

Nekoliko drugačen, vsaj kar se tiče količine umetnih gnojil, pa je poskus na kmetijskem posestvu v Zabnici. Ze sam obrok gnojil: 800, 1250 in 1500 kg na ha, kažejo na večjo intenzivnost pri pridelovanju žita. Tu so obroki gnojil visoki tako, kakor jih menda uporabljajo Italijani in Avstrijci. Predlog za omenjeni poskus je dala Zbornica za kmetijstvo, namen poskusa pa je ugotoviti, če je mogoče doseči pri nas še večje pridelke ter tako v zveznem merilu doseči takšne pridelke, da bi nam ne bilo potrebno pšenice uvažati. V ta poskus so vklju-

čene tiste sorte, ki nam nekaj pomenijo. Med njimi sta dve italijanski sorti, odpadle pa so štiri avstrijske sorte ker jih uvozniki niso, ali pa so jih prekasno dobavili, ker lahko upravičeno kritiziramo! Od tega poskusa pričakujemo uspešnih rezultatov prav vsi pridelovalci žit.

Tretji večji poskus s tremi sortami ozimnega ovsa, 6 sortami ozimnega ječmena, 4 sortami rži in 12 sortami ozimne pšenice je posejan pri tov. Zormanu v Senčurju. Na 150 parcelah so izmenoma posejane vse te sorte. Polovico parcelic je gnojenih, druga polovica pa negnojenih. Ta poskus zajema vse sorte, ki sploh prihajajo v poštev za naše podnebne in talne prilike. To je namreč ekološki poskus. Teh poskusov je v letošnji jeseni v Sloveniji narejenih na 32 krajih.

Demonstracijski poskusi so razmerna poceni in preprečevalen poskus kmetijskega pospeševanja. Stara navada pa je, da kmeta največkrat pritegne le pridelok, manj pa se zanima za samo gnojenje in to iz razloga, ker je našim kmetom najvažnejši krompir, pšenica pa je postala drugotnega pomena. Ti poskusi pa so postali tudi glavni vir preskrbe z dobrim semenom. Prav tu so začeli ljudje misliti, da se oskrbijo z boljimi sortami. Semenska služba je v let. letu prodala kmetom 4 vagona semena ozimnih žit, povpraševanje pa je bilo še večje.

Poleg pravkar omenjenih poskusov je zasejanih še nekaj manjših tudi z žiti, ki pa so le orientacijskega pomena za posamezne predele na Gorenjskem.

ing. M. G.

Pomen in naloge Poslovne zveze za gozdno in lesno gospodarstvo v Radovljici

20. oktobra so kmetijske zadruga triglavskega gozdno gospodarskega območja (bivši okraj Radovljica) ustanovile Poslovno zvezo za gozdno in lesno gospodarstvo. Ni čudno, da so bile kmetijske zadruga s tega področja prve pri ustanovitvi te vrste poslovne zveze, saj je gozdna proizvodnja v teh predelih glavni vir dohodkov kmečkega prebivalstva, pa tudi Kmetijskih zadrug, ker predstavlja odkup lesa v mnogih primerih 80 in več odstotkov njihovega celotnega prometa.

Priprave za ustanovitev zveze so bile temeljite in so potekale že od meseca maja dalje. Pripravljalni odbor je pri svojem delu naletel na nešteto strokovnih in organizacijskih vprašanj, ki jih je bilo potrebno rešiti, kajti za to zvezo ni bilo nobenega vzorca. Potrebno je bilo vskladiti interese zadrugstva, z gozdarskimi in pri tem vključiti v odločanje o gospodarjenju z gozdovi tudi neposredne gozdne proizvajalce — kmete.

Iz pravih zveze je razvidno, da je pripravljalni odbor to nalogo pravilno rešil, saj je temeljna naloga zveze ta. da nudi strokovno pomoč zadrugam in jih usposablja za samostojno izvajanje gozdnih dejavnosti: v zvezi z gojitvijo in varstvom gozdov, izvajanjem gozdnih tehničnih del, vzdrževanjem gozdnih poti, izkoriščanjem gozdov, odkupom gozdnih sortimentov in sestavljanjem letnih planov za navedene dejavnosti.

Poslovna zveza bo sama opravljala le tiste naloge, ki zahtevajo široko področje dela in katere narekujejo enotni gospodarski cilj, to je: urejanje gozdov, novogradnje gozdnih poti in cest, hudourniške gradnje, promet z gozdnimi sortimenti, razrez in predelava lesa ter prodaja sortimentov lesne stroke. Vse te naloge pa bo opravljala v interesu zadrug. Osnovno načelo zveze je namreč poslovanje z zadrugami na odprt račun, tako da zveza ne bo prikazovala dobička, temveč bo vse viške odvajala zadrugam.

V odločanju o gospodarjenju z gozdovi pa bo preko odborov za gozdar-

stvo pri Kmetijskih zadrugah, odborov pri obratih in družbenih organov zveze sodelovalo nad 250 gozdnih posestnikov, kar daje široko osnovo za razvoj samoupravljanja gozdnih proizvajalcev v gozdarstvu.

Zgledu zadrug radovljiškega področja bodo sledile tudi zadruga bivšega okraja Kranj, ki bodo v nedeljo 4. 11. t. l. ustanovile Poslovno zvezo za gozdno in lesno gospodarstvo v Kranju.

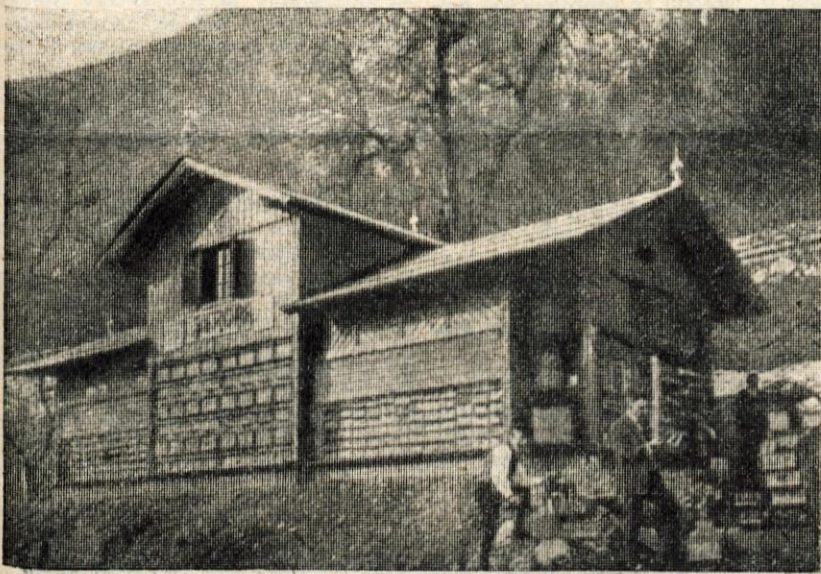
Tako bosta z novim letom na področju OLO Kranj dve specializirani poslovni zvezi prevzeli skrb za pospeševanje gozdarstva in izboljšanje gozdne in lesne proizvodnje. To nam zagotavlja, da bo ob dobrem sodelovanju zadrug in gozdnih proizvajalcev krenilo gozdarstvo v nedržavnih gozdovih na pot zavestnega in umnega gospodarjenja.

ing. J. M.

Mladi zadrugniki iz Velesovega na ekskurziji po Dolenjski in Stajerski

Pred kratkim je imel aktiv mladih zadrugnikov skupno s člani Kmetijske zadruge Velesovo, poučno kmetijsko ekskurzijo po Dolenjski in Stajerski. Na tej poti smo si udeleženci ogledali znano kmetijsko šolo na Grmu. Upravitelj te šole nas je gostoljubno sprejel in nam razkazal hlev, svinjake, sadno drevesnico ter trsnico. Ob tej priliki nam je sam predaval o cepljenju in gojenju sadnih dreves ter o vzgoji žlahtne trte. Z zanimanjem smo si ogledovali dobro rejeno govejo živino sivorjave pasme in plemenske svinje.

Na poti proti Stajerski smo si mimogrede ogledali tudi znamenito knjižnico samostana v Pleterjah. Tu smo videli tudi dobro urejen hlev, zelednati vrt, sadovnjak in sadno klet. Na poti proti domu pa smo si na Bilejškem ogledali tudi vinograde, kar je bilo za nas Gorenjce še posebno zanimivo. Mladi zadrugniki smo ob tej priliki videli mnogo zanimivega in poučnega, kar nam bo lahko koristilo pri pospeševanju kmetijstva v naši zadrugi.

SODOBEN ČEBELNJAK

Last J. Stgrarja v Bitnjah pri Bohinjski Bistrici

hiter razvoj čebeljih družin. Čebele so prevažali takrat le na jesensko pašo na ajdo, da so si nabrale za zimo potrebno zalogo dobrega medu, nekaj pa ga je ostalo tudi čebelarjem. Na srenjskih gmajnah je bilo dovolj raznega medovitiga grmičevja, drevja in cvetja. Agrotehničnih ukrepov kmetje takrat še niso poznali. Danes pa prav ti ukrepi tudi nekoliko pripomorejo k usišanju raznih medenih virov. Vse zemljiške kulturne vrste z gozdovi ter pašniki, se danes gojijo mnogo intenzivneje, zato je vedno manj medonosnega grmičevja, gozdnih plevelov, do čim nepreoranih trstičšč že davno ni več. Tudi industrializacija na Gorenjskem vpliva na nekatere probleme v čebelarstvu. Vsi ti vzroki vplivajo na življenjski razvoj divjih opravevalcev cvetja, kakor so čmrlji, razne divje čebele in ose, katerih je vedno manj. Tako postopoma prehaja funkcija opravevanja cvetja sadnega drevja in drugih kmetijskih rastlin vedno bolj na čebele. Pri tem je važno tudi to, da prezimujejo čebele v družinah, zaradi česar morajo množično opravevati cvetje že v zgodnji spomladi. O vseh teh čebelarstvih problemih so večkrat razpravljali v zadnjem času tudi naši čebelarji zadrugniki. Prišli so do preučevanja, da bo mogla te probleme uspešno reševati predvsem kmetijska zadruga organizacija, ki je zainteresirana pospeševanju čebelarstva ne le zaradi pridelkov medu in voska, temveč zlasti zaradi večjih in kvalitetnejših pridelkov sadja in semen predvsem pri deteljah.

S tem namenom je OZZ Kranj navezala najprej stike s predstavniki čebelarstvih organizacij ter z njimi reševala tekoče čebelarstvene probleme.

ravi vezane na čebelarstvo. O delu čebelarstvih odsekov pri KZ in čebelarstvega odbora OZZ ter o pomembnih gospodarskih vprašanjih naših čebelarjev, bo prihodnji teden razpravljala omenjeni odbor. O ugotovitvah in sklepih tega sestanka pa bomo poročali pozneje.

B. V.

PRISPEVEK K DOMAČI ČEBELARSKI LITERATURI

Ing. Jože Rihar:
„Praktično čebelarjenje“

Naši čebelarji so že dolgo pogrešali čebelarstvo učno knjigo, ki bi na poljuden, pregleden in razumljiv način vsebovala vse temeljno znanje, ki je potrebno praktičnemu čebelarju. Tudi izkušeni čebelarji potrebujejo priročnik za izpopolnjevanja svojega znanja, saj pri nas kljub dolgi in slavni čebelarstvi tradiciji čebelarstvo ne napreduje tako, kakor bi želeli. V zadnjih letih se skoraj redno, zlasti v zimskih mesecih, pojavljajo hude izgube na čebeljih družinah, ki jih povzroča pomanjkljivo znanje. Da odposreujemo temu nedostatku, je izdala te dni založba »Kmečka knjiga« v Ljubljani priročnik inž. Jožeta Riharja: **Praktično čebelarjenje**. Na 310 straneh opisuje znani čebelarstvi strokovnjak vse, kar je potrebno vedeti praktičnemu čebelarju. Zbrano gradivo pojasnjuje 138 slik in risb. Cena je 850 din za knjigo, vezano v polplatno. Knjiga Praktično čebelarjenje bo vsem našim čebelarjem dobrodošel priročnik, saj že dolga leta ni izšla tako praktična in dobra strokovna knjiga za čebelarje.

„GLEJTE, MOJI SINOVI!“

Stari lehovski župnik je zavil s ceste na kolovoz in obstal pred križem na razpotju. S trepetajočimi prsti je snel pokrivalo in zašepetal:

»Oče, usmili se jih, ki tavaajo v zmotah. Saj ne prosim zase, le Tometove se usmili!«

Iz prsi mu je privrela molitev — okrvavljeno obličje križanega pa je ostalo nemo in togo.

Trudna in blatna je zavila pot v breg, in truden je bil korak župnika, ki je stopal navkreber proti Tometovi domačiji.

Plaho je pritisni na kljuko in vstopil v izbo.

»Hvaljen Jezus!« — Glas je zamrl pod zakajenim stro-pom.

Na postelji v kotu je ležala Tometova in težko sopia. Trudoma se je ozrla proti vratom, nato pa mirno obležala s pogledom uprtim v prazno.

Župnik je neobgljeno obstal sredi izbe, ne vedoč, kaj bi. Mučno tišino je pretrgala s slabotnim glasom bolnica.

»Kaj bi, gospod?«

Primaknil je stol k postelji in sedel.

»Davi so mi povedali, da... No, kako bi dejal...?« — Tu je starec običaj in čeprav si je še tako prizadeval, pravih besed le ni našel.

»Povedali so vam, da gre z menoj h koncu — kajne?« je pomagala bolnica župniku iz zadrege.

»No, čisto tako mi niso povedali, toda nihče ne ve za dan in uro... Kako lahko je človeku, ki stopi pred božje obličje s čisto vestjo...«

»Kaj mi očitete, gospod?« je planila starka župniku v besedo.

»Vsi grešimo...!« se je branil ta in z nemirnimi pogledi blodil pod hrapavem podu, kakor bi se od tod nadejal besed, ki bi bolnico omečile. Nato je začel s toplim glasom:

»Poglejte, skoraj ne pomnim, kdaj ste bili zadnjikrat v cerkvi...«

»Molčite in pri miru me pustite s to vašo cerkvi in bogom!« Starko je popadel krčevit kašelj. Počasi se je umirila, nato pa je s tihim glasom nadaljevala:

»O, da, nekoč sem bila drugih misli. — Se še spominjate, gospod, kako je bilo v tej hiši pred dvajsetimi leti? Takrat je tu gospodarila možka roka. Se spominjate Franceta, mojega moža? Se spominjate mojih otrok, Viktorja in Andreja? Vsega smo imele na pretek, pa tudi vere ni manjkalo. Pa so napočili težki časi. Lakota... revščina... Nismo ji bili kos. — France je odšel v Belgijo, jaz pa sem ostala sama z otrokoma — »Nič ne maraj!« mi je dejal ob slovesu. — Bom že toliko pošiljal, da vam ne bo hudega. — Mar veste, gospod, kako mi je bilo tedaj pri srcu? Sama sem bila z dvema otrokoma... Zatekla sem se k molitvi. Kdo more prešteti noči, ki sem jih preživela tamle pod razpelom...? Molila sem... molila in verovala, da se bo France nekega dne vrnil. Tri leta sem molila in verovala, in nato... — Franceta je neke v belgijskih rudnikih zasulo. Odsihmal sem molila za njegovo dušo... svoje življenje pa sem posvetila otrokoma in molitvi. Pa je prišla vojna... Viktor je imel 24 let, Andrej 2 leti manj... Hudi časi so bili... Viktor je odšel v gozdove. — »Oprosti, mati!« mi je dejal in odšel. Kdo prešteje noči, ki sem jih prebila v molitvi, kdo izmeri solze, ki sem jih pretočila v strahu in ponosu na mojega partizana? Molila sem in verovala, da se moj fant vrne — a zaman...«

Tu je starka utihnila in usta so se ji spadila v bolestnem krču.

»Tri in štiridesetega je padel... Ob Novem letu je bilo...« je nadaljevala... »Kaj veste vi, gospod, kako je bilo tedaj meni — materi pri srcu!«

Se Andrej mi je ostal — v pomoč in uteho... Noč za nočjo sem molila in prosila boga, da mi obvaruje vsaj njega. — Tri mesece po Viktorjevi smrti se je zgodilo... Prekleti — odpeljali so mi Andreja! Se pomnite, gospod, kako je bilo tedaj?«

»E, da, spominjam se,« je mukoma pritrdil župnik in segel z roko v sirove pramene las, kakor bi hotel pregnati žalostne spomine. »Vse sem poizkusil, da bi fanta rešil. Zaman. Kruti so bili Italijani... Obdolžili so ga sodelovanja s partizani...«

Starka je mukoma lovila sapo, ko je nadaljevala:

»Vsi so obupali, le jaz nisem. Zatekla sem se v cerkev... padla na kolena, in molila goreče kot še nikoli. Vsi so molili z menoj... Nemi svetniki in angeli okrog oltarja, moje srce in duša, in greh bi molili z menoj, če bi jih imela. — In takrat sem menda zadnjikrat upognila koleno k molitvi. — Kaj veste, gospod, kako mi je bilo pri srcu, ko sem sinovo okrvavljeno glavo prižemala na prsi! Andrej je umrl in z njim je umrla tudi moja vera. Zagreblji so jo v njegov grob. — Čemu sta padla moja fanta? Za svobodo!... Njej sem odsihmal posvetila svojo materinsko ljubezen... Skrivala sem partizane, jih zdravila in tolažila, jih bodrila in se z njimi veselila uspehov... — »Mati,« so me klicali in jaz nje: »Sinovi moji!« — Bila sem srečna. Srce mi je prebadalo, ko so mi umirali na rokah... Kaj veste vi, gospod, koliko

zmore ljubeče materino srce...! Molitve pa ni zmoglo več...!«

»Bogokletno govorite, mati!« ji je segel župnik v besedo, starka pa je, kot bi bila preslišala njegove besede, nadaljevala:

»Glejte — dočakala sem tisto, za kar so umirali moji sinovi — svobodo! Oni žive... srečni so, jaz pa... — Pojdite zdaj, gospod — ničesar več si nimava povedati!«

»Če je taka vaša volja, mati, vas ne bom več nadlegoval,« je trudoma spregovoril župnik in stopil proti vratom.

Tiho je zaprl duri in odšel. Pred hišo je srečal staro preužitkarja Boštjana.

»Dober večer!« je pozdravil ta; župnik ga ni slišal.

»No, tebi bodo tudi kmalu zvonili,« se je zarežal starec za duhovnikom, nato pa je urno vstopil v hišo.

»Ali je župnik odšel?« ga je pozdravila starka.

»Ahm! kaj so pa hoteli?«

Bolna starka je vprašanje preslišala in s prosečim glasom iztisnila iz sebe:

»Boštjan, ne bom več dolgo... Saj mi ni do življenja, le svoje fante bi rada še enkrat videla...«

»Nikar tako!« je skušal tolažiti starec. Nič bodrilnega ni bilo v njegovem glasu.

»Boštjan, obljubi mi, da boš skrbel za Andrejev grob...!«

Boštjan je prikimal.

△△△

Drugi dan zarana se je po vasi kot blisk razširila vest, da je stara Tometova umrla. Ljudje so staknili glave in sušljali čudne stvari. Tudi o tem, da se ni hotela spraviti z bogom, so vedeli marsikaj povedati.

»Sam zlodej jo je obsedel,« je na vse pretege trdila mežnarjeva žena in pri tem v eni sapi preklinjala in molila.

Stari Boštjan pa se ni dosti brugal za govorice. Zarana se je odpravil v mesto. Važne stvari je moral urediti.

△△△

Prišel je dan pogreba. Sive jesenske megle so se vlačile čez blatna polja... Pršelo je.

Mrko je bilo vreme in mrkih lic so stopali vaščani krog hiš, se pomenkovali in se skrivoma ozirali proti rebri, kjer je samevala Tometova domačija. Danes se poslavljajo od zadnjega gospodarja.

Le nekateri so sklenili, da pojdejo za pogrebom. Kdo bi tudi hodil za krsto človeka, ki je zatajil boga...!

Uboga Tometova... malo bo ljudi, ki te bodo spremili k počitku... Kako žalostno...!

△△△

Sprevod je krenil po blatnem kolovozu v dolino. Spreddaj trije venci, nato krsta in za njo... Začudenih in hkrati zaprepačenih obrazov so se vaščani vprašujoče spogledovali, ko so izza hiš skrivoma gledali za pogrebom. — Kdo so ljudje, ki nosijo krsto? In kdo tišči v sprevodu?

Stari Boštjan je vedel in zmagoslaven nasmešek mu je od časa do časa preletel lice.

Vaščane pa je radovednost gnala, da so v varni razdalji sledili krsti.

Pogrebi so zavili na farno pokopališče in se ustavili pred izkopanim grobom. Krsta je z zamolklim ropotom zdrknila v temno odprtino in mrki obraz neznanih pogrebcev so zadobili še trpkostni izraz.

»Mati... Naša dobra mati...!«

Vaščani — oni, ki so ostali zunaj pokopališča, so prisluhnili glasu, ki je vztrepetal in zamrl v sivih meglah jesenskega popoldneva. Pomaknili so se bliže, se vzpenjali na prste in iskali z očmi človeka, ki se je poslavljajo od pokojnice.

»Glej mati — prišli smo do razpotja...! Ni nam bilo prizanešeno — ne tebi ne nam...«

Piš vetra in šuštenje ovelega listja na drevju je oglasil besede. Vsega mi bilo moč slišati in vendar so žalostno ubrane besede govornika segle ljudem do srca. Prenekateri solza je zdrknila po licu...

»Nikdar ne pozabimo tvoje požrtvovalnosti, ko si nam darovala svoja sinova, in materinske ljubezni, s katero si nas — partizane v najtemnejših dneh borbe za svobodo odevala in bodrila, nam gostoljubno odpirala vrata svoje hiše in delila z nami zadnji kosček kruha. Boljše matere si partizani ne bi mogli želeli...! Za vse, kar si nam dobrega storila — tisočera hvala, naša blaga mati!«

V tistem ihtenju so zamrle besede nekdanjega partizana in ni se jih sramoval...

In ljudje so govorili: »Tako je, kadar umre partizanska mati!«

△△△

O, mati, ko bi se v tvoje mučeniško srce vrnila le iskrica življenja, ko bi mogla le z enim samim pogledom objeti te svoje fante — partizane, tedaj bi z radostjo in ponosom pokazala nanje: »Glejte — moji sinovi!«

SA-SA

Prihodnje leto več sredstev za elektrifikacijo

Obtežitev nizkonapetostnega omrežja v Kranju se je v 20 letih za sedemkrat povečala — V mestu bo treba zgraditi centralno transformatorsko postajo

Električno omrežje v Kranju je potrebno temeljite obnove. Svet za komunalne in gradbene zadeve pri ObLO se s to problematiko že nekaj časa resno ukvarja. V osnutku proračuna za leto 1957 predvideva znatna sredstva za elektrifikacijo občine Kranj.

Nizkonapetostno omrežje je bilo na področju mesta zgrajeno pred 20 leti in dimenzionirano skoraj izključno za razsvetljavo. V tistem času je bilo namreč zelo malo gospodinjstev, ki so uporabljala električni tok tudi za kuhanje, ogrevanje itd. V današnji dobi pa je obtežitev na istem omrežju narasla za več kot sedemkrat, in to samo zaradi zvišane gospodinjne potrošnje.

V visokonapetostno omrežje je v Kranju glede na voltožo zelo neenotno, saj niha napetost med 3000 in 20.000 volti. Transformatorske postaje so preredke. V Kranju bo nujno treba zgraditi centralno transformatorsko postajo. Težave v zvezi s pomanjkljivo elektrifikacijo se pojavljajo v prvi vrsti na novih zazidalnih območjih, to je na Planini, na Šmidovem travniku in na področju vodovodnega stolpa.

Zaradi majhne kapacitete transformatorjev ponekod ne bo mogoče izvesti priključkov niti za gradbene stroje niti za stanovanja.

Občinski ljudski odbor je iz kreditnega sklada za stanovanjske gradnje nedavno tega najel 18 milijonov posojila za gradnjo komunalnih naprav na zazidalnih območjih Zlato polje, Planina, Šmidov travnik in vodovodni stolp. Del teh sredstev je namenjen tudi elektrifikaciji, ki naj bi vsaj začasno rešila kritični položaj. Potrebne elaborate že pripravljajo.

Za obnovo električnega omrežja v Kranju bi bilo potrebno za prvo silo investirati 40 milijonov dinarjev. Zaradi težav, ki so nastopile, lahko z upravičenostjo pričakujemo, da bo problematika elektrifikacije v prihodnjem letu zavzemala najvažnejše mesto v občinskem proračunu. Ne smemo je več zanemarjati, ampak nadoknaditi vse zamujeno, da ne bo prišlo do neljubih posledic. Prvi korak k izboljšanju tega stanja naj bi bil čimprej izdela načrta elektrifikacije mesta, ki bi poenotil sistem visokonapetostnega omrežja in predvidel tudi kablovode.

V RADOVLJICI SO USTANOVILI AKTIV KOMUNISTOV TRGOVSKIH IN GOSTINSKIH DELAVCEV

V četrtek, 25. t. m. se je sestal v Radovljici aktiv komunistov trgovskih in gostinskih delavcev ter članov ZK, ki delajo v organih družbenega upravljanja v trgovini in gostinstvu. Sestanek je vodil sekretar Občinskega komiteja Franc Jere, ki je podal tudi uvodni referat o delu in bodočih nalogah aktivov.

Poročilo o problemih v trgovini in gostinstvu je podal načelnik oddelka za gospodarstvo, ki je med drugim poudaril, naj bi se ta aktiv sestajal najmanj enkrat na tri mesece, da bi razpravljajo o tekočih problemih in nalogah.

Ta referent je navedel tudi nekaj ugotovitev iz dela občinske tržne inšpekcije. Obsodil je neupravičene primanjkljaje, izgube in druge manipulacije, neurejeno materialno evidenco ter tiste privatne gostilničarje, ki skušajo prikazati čim manjši promet. Za pospeševanje gostinstva in turizma bodo potrebni skupni naporji za sistematično ureditev in vodenje materialne evidence. Treba bo poostriiti kontrolo in urediti delavsko samoupravljanje ter preprečiti zlorabe in pasivnost podjetja; skrbeti za boljše zašedenost obstoječih kapacitet zlasti pred sezono in po njej dvigniti kakovost gostinskih storitev in porabe materiala.

Po poročilu je bila živahna razprava, v kateri so govorili o pomanjkljivostih, ki zavirajo pravi razvoj ter delo trgovine in gostinstva; priporočili so Svetu za gospodarstvo, naj te

pomanjkljivosti prikaže svetom potrošnikov in hkrati poživijo njihovo delo.

Aktiv je izvolil tričlanski sekretariat in sekretarja tovariša Milana Geratiča.

C. R.

V Mengšu so odkrili spominsko ploščo stenografu Novaku

Preteklo nedeljo je bilo v Mengšu slavlje ob proslavi 100-letnice rojstva utemeljitelja slovenske stenografije profesorja Franca Novaka. Proslavo sta organizirala ObLO Mengeš in Zveza stenografov in strojepiscev Slovenije. Na rojstni hiši na Glavnem trgu so vzdali spominsko ploščo, ki so jo v nedeljo odkrili.

Tekmovanje pionirjev v Tržiču

Pionirske gasilske desetine v Tržiču so pred nedavnim izvedle svoje prvo pionirsko tekmovanje. Pionirji so izvajali redovne vaje in praktične vaje z vedrovkami. Razen tega je vsak od njih moral odgovoriti pred komisijo na tri teoretična vprašanja. Vsi so se dobro izkazali, tudi ženske desetine. Po končanem tekmovanju so jih gostili in najboljšim razdelili lepe diplome. Predsednik občinske gasilske zveze tov. Tone Dornig se je vsem sodelujočim lepo zahvalil.

VSEH MRTVIH DAN
Cvetje, cvetje na grobovih

OD 28. OKTOBRA DO 4. NOVEMBRA

TEDEN BORBE PROTI TUBERKULOZI

Okrajni odbor RK za Gorenjsko je imel pred nekaj dnevi sejo, na kateri so obravnavali problematiko dela komisij, ki v okviru RK skrbijo za dvig zdravstvene in higienske ravni. Ugotovili so, da so se nekatere komisije Okrajnega odbora RK zavedale svojega poslanstva, da pa so nekatere člani komisij preobremenjeni z mnogimi drugimi funkcijami. Tudi množične organizacije vse premalo upoštevajo pomembnost RK v borbi proti neznanju, stari miselnosti na vasi, proti malomeščanskim navadam in predsodkom, torej zoper slabo prosvetljenost na zdravstvenem področju.

Zaradi tega je potrebno posvetiti med drugim tudi vso pozornost tečajnicam iz zdravstveno-prosvetnih tečajev. V preteklem letu je bilo na Gorenjskem 32 tečajev s 607 tečajnicami. Naloga odbora je, da tečajnice organizira v aktivne in jih pod vodstvom dobrega zdravstvenega kadra stalno dviga in aktivizira pri opravljanju drobnih nalog.

Sekcija za borbo proti TBC bo morala utrditi svoj odbor ter ustanoviti sekcije v vseh industrijskih središčih Gorenjske. Sekcija ima pred tednom borbe proti tuberkulozi, ki bo pod geslom »Obvarujemo otroka tuberkuloze« v času od 28. 10. do 4. 11. 1956 važne dolžnosti.

Če bo komisija za borbo z alkoholizmom naletela na pravičen odziv pri množičnih organizacijah in mero-dajnih faktorjih ljudske oblasti, bo tudi borba proti alkoholizmu rodila sadove. Na Gorenjskem bi bilo potrebno ustanoviti večje število mletnih in brezaalkoholnih restavracij. Finančna sredstva, ki se na podlagi odloka OLO Kranj o 5% taksah na alkoholne pijače stekajo v fond za borbo zoper alkoholizem, morajo občinske komisije RK smotno uporabljati v borbi za omejevanje pijančevanja.

V življenju podmladka RK je bil zabeležen velik napredek, kar je za sluga posameznih pedagoških delavcev na šolah.

Razen o smernicah za bodoče delo komisij je upravni odbor razpravljajo tudi o nekaterih nerešenih organizacijskih vprašanjih. Namesto tov. Pavla Sinkovca, ki kljub obljubam ni izpolnjeval dolžnosti, so za novega tajnika izvolili Emila Močilnika, za predsednika komisije za borbo proti alkoholizmu dr. Marijana Ogrizka, za predsednika komisije za male asanacije pa Avgusta Ovsenika. Bivša predsednika sta bila namreč na njuno že-

ljo zaradi preobremenjenosti razrešena.

ZALOIGRA V PLANINAH

V nedeljo zvečer sta se v Kamniških planinah smrtno ponesrečila direktor gradbenega podjetja »Gradi-telj« Albert Stupar in šofer Nace Zupan iz Kamnika. Člana GRS Albert Stupar in Alojz Čebular sta odšla v planine že v soboto, kjer sta imela naslednji dan tečaj Gorske reševalne službe. V Kamniški Bistrici sta se jima pridružila Nace Zupan in njegov 13-letni sin. V megli so zgrešili pot, zaradi česar so morali noč prebiti na prostem. V nedeljo pa se jim je na stezi, ki vodi iz Kamniškega sedla na Okrešelj, okoli 18. ure utrgal plaz.

Vse štiri je potegnil za seboj kakih 400 metrov navzdol. Ustavili so se skoraj na robu 180 metrov globokega prepada. Klicali so na pomoč in dajali na vses strani svetlobne znake. Gradiničarji v karavli na Okrešlju so jih zaslili in takoj obvestili gorsko reševalno službo v Celju. Ta se je nemudoma odpravila na pot in rešila le prezeblega Naceta Zupana mlajšega in Alojzija Čebularja. Albert Stupar je že pred prihodom reševalcev izdihnil, nato pa še Nace Zupan.

Glas Gorenjske 5

Jože Fister

Slovo od ptičic

Tri ptičice vidim leteti,
leteti nad našo vasjo,
tri ptičice slišim žgoleti,
takole te ptičke pojo:

»Kje, kje je pa tisti Matjažek,
ki jemlje od nas že slovo,
smo zvedele, da se zdaj z nami
potepati smel več ne bo.«

Matjažku oči zastrmele,
so tja se nad sinjo goro,
tja, kjer mu tri ptičice drobne
pojo to prebridko slovo.

O, še bi za ptičkami letel,
v naravo svobodno, lepó,
a že so se, glej, mu speljale,
zaman mu jih išče oko.

Ko prvič mu torbico daje,
mu mamica pravi tako:
Moj sinko, moj sinko najmlajši
da zletel boš sam nad goro!

A vendar, Matjažek, le hodi,
le hodi mi v šolo srčno,
saj krila ti umu bo dala,
da zletel boš sam nad goro!

KRIZANTEMA

/JAPONSKA PRAVLJICA/

Zgodilo se je to v deželi sonca in
rož, tam na daljnem Japonskem. V
borni koči je živela lepa deklica, ki
ji je bilo ime Krizantema. Bil je je
sam smeh, sama dobrot. Očeta ni
poznala, mater pa je ljubila nad vse.

In ko je mati zbolela, ji je kot stu-
denček ob suši usahnil njen smeh, iz
duplinic na lepem obrazu pa so otož-
no zrle v praznino njene oči. Noč in
dan je bedela ob materini postelji in
ji stregla.

Vsa skrb in ves trud pa sta bila za-
man. Jesenskega jutra je mati umrla.
Krizantema je obupno zajokala. Hote-
la je priklicati mamico k življenju.
Mamine oči pa se niso več odprle,
dobra mamica se ni več nasmejela in
ni se več dvignila njena roka, da bi ji
pogladila mehke lase.

In potem so deklico odvedli iz so-
be, mamico pa so odnesli na pokopa-
lišče in zakopali.

Krizantema je prejkoli vso dolgo
noč. Ko se je zdanilo, je šla na mamin

grob. Bil je pust in prazen, brez ze-
lenja in rož. Da bi imela vsaj eno
cvetlico in bi z njo okrasila grob.

Šla je Krizantema v gozdove, na
polja, v vrtove. Stikala je med drev-
jem, med grmovjem, med travo. Vse
zaman. Bila je hladna jesen. Sive me-
gle so se podile nad umirajočo pokra-
jino. Suho listje je padalo z vej na
travo, vso ožgano od slane in mrzlih
vetrov.

Vsa žalostna se je vrnila na pokop-
ališče. Pokleknila je na grob in za-
jokala: »O mama, mamica moja. Niti
cvetke nimam, da bi jo položila na
tvojo gomilo. O — ko bi vsaj sama

Ali že veste?

Vem, da je že marsikdo obiskal, ko ga je pot pripeljala v Kranj,
staro pokopališče. Saj ta košček slovenske zemlje mora biti vsakemu
Slovcu drag, ker so tu shranjeni ostanki pesnikov Franceta Pre-
šerna in Simona Jenka.

Morda pa še ne veste,
da smo se ravno pretekli teden spominjali obletnice rojstva in
smrti Simona Jenka - škrjančka sorškega polja, ki je bil rojen 18. ok-
tobra 1835. leta, umrl pa 27. oktobra 1869. leta, star komaj 34 let,
da je mali Simon iz Praš obiskoval osnovno šolo v Kranju, bil
zelo priden učenec, večkrat pohvaljen in nagrajen,
da se je šolal še v Novem mestu in Ljubljani, tu stradal in pre-
ganjal revščino,
da je odjadril po maturi na materino željo v bogoslovje, dal temu
kmalu slovo in raje nastopil trnjevo pot gladovanja in samozataje-
vanja, ki ga je privedla na visoko šolo na Dunaj,
da se je z Dunaja vrnil že po par letih brez izpitov, ker ni mogel
dokončati študija zaradi revščine in nastopil službo pri notarju Str-
garju v Kranju,

da se je pozneje preselil v Kamnik in se ponovno kmalu vrnil
v Kranj, kjer je nekega jesenskega dne onemogel,
da je začel Simon Jenko pesnikovati že, ko je bil v četrtem raz-
redu gimnazije,
da so mnoge njegove pesmi in povesti iz dijaške dobe bile natis-
njene v dijaškem listu »Vaje«, ki so ga izdajali dijak sami,
da so pesmi, ki jih je pozneje sam izdal, polne domoljubja in
hrepnenja po domači zemlji, vem da mnogi poznajo že pesmi: Adri-
jansko morje, Slovenska zgodovina, Slovcem, Na Sorškem polju,
vsi pa poznate našo himno Naprej,
da so se uresničili njegovi verzi, uklesani na nagrobnem spome-
niku:

Ko jaz v gomili črni bom počival,
in zelen mah poraste nad menoj,
veselih časov srečo bo užival,
imel bo jasne dneve narod moj.

postala cvetlica in krasila tvoj borni
domek! Zgrudila se je na vlažno
zemljo in jo pojila z gorkimi solza-
mi.

Začelo je pršiti, kot da se nebo sa-
mo solzi. In glej — iz lepega obrazka
deklice, iz njenih mehkih las in nje-
ne pisane obleke so pognale čudovite
cvetke, ki so zagnile vso gomilo.

In tako so se porodile iz same gor-
ke ljubezni krizanteme, te lepe jesen-
ske rože.

Priredil —fi—

KRIZANKA „VEVERICA“

Vodoravno: 1. 12. in 19. črka abe-
cede; 3. podzemeljski hodnik; 6. staro-
slovanska pijača ali 16. in 13. črka
abece; 7. privezati na vrv; 9. pri-
devniška končnica; 10. del živalskega
teles; 12. pritrdilnica; 13. izdelovalec
orožja; 15. lahko jemo, nestrupe; 16.
gora na Koroškem; 17. gora na No-
trajnskem — nad Postojno.

Navpično: 1. geometrijski pojem,

pojem pri nogometu; 2. tisto, ki slika;
3. grška črka; 4. opremljen z orožjem;
5. ljubka gozdna žival s košatim re-
pom; 8. veznik; 11. prepoten, pokrit
s potom; 12. ta dan, ne jutri; 14. pri-
slov, nasprotno od šele; 15. nada, upa-
nje.

ZAKLAD

„Dobro! Če je prisegel in če se sedaj
kisa, mora že biti nekaj res,“ je odločno
posegel Ivo v prepir. „Se bomo pa sami
prepričali. In če je res, bomo bogati.“

„Je ja — res, huuu. S-s-samo, uuuh,
s-s-samo sveče je treba.“

„Prav! Si jih bomo pa nabavili,“ je de-
jal Ivo. „Jaz bom prinesel vrv, ti Marjan
prinesi vžigalice, Stane bo svečo, Joža pa
baterijo, če nam slučajno sveča ugasne.
Vsak naj pa ima pripravljen velik robec,
kamor bomo zavili denar. Gotovo je kak
turški denar, ki je vreden suhega zlata.
Vsaj tako mi je pravil oče.“

Vojska s Primskovljani je bila pozab-
ljena, ribe prav tako, zdaj je rojil vsem
po glavi le zaklad.

„Jaz bom kupil takoj avto. Kaj boš pa
ti, Stane?“

„Jaz pa konja!“

„Uh, konja! Kaj ni boljši kinoaparat?
Vsak dan imaš kar doma kino in ni treba
potem prositi vratarja, naj te spusti v
dvorano.“

„Če pa imaš avto, se pa lahko voziš iz
kraja v kraj in vse vidiš. Tudi to je lepo!“

„Pa na naše mame ne smemo pozabiti!“
„Joj, saj res, naše mame. Le kje nas
sedaj že iščejo. Saj je že mesec posvetil,
mi pa še kar klepetamo. Če je že oče do-
ma, mi bo trda predla,“ je dejal Jože.

„Pa pojdim. Jutri pa prinesite ono, za
kar sem vam dejal. Popoldne ob dveh se
dobimo v koči. Toda nikomur ne smete
niti besedice reči o tem.“

„Ne, ne bomo! To je naša skrivnost!“
Zvili so bojno zastavo in jo spravili v
koči. Zaprli so vhod in se potuljeno spla-
zili venkaj.

Ponoči so se premetavali po posteljah
in mame so jih zaman spraševale, kaj jim
je. Vsi so molčali in mislili le na prihod-
nji dan, ki jim bo prinesel srečo.

Ob dveh popoldan je bil prvi na mestu
Ivo. Razvil je zastavo Belega galeba in
čakal prijatelje. Okoli telesa je imel ovito
vrv, ki jo je na skrivaj zmaknil mami.
Ko bo obešala perilo, bo vrv že spet na
svojem mestu in mama o tem sploh ne bo
nič vedela. Sicer pa, ko bodo našli zaklad,
mami ne bo treba več prati. To ji bodo že
druge ženske naredile. Jim bo že Ivo pla-
čal. Dovolj se je mama že namučila.

sem moral še očetu pomagati na vrtu. Ko-
maj sem ga sprosil za baterijo.“

„Ali si mu povedal, zakaj jo rabiš?“

„Nisem. Kje pa! Ali misliš, da bi me
potem pustil?“

„Nu, prav! Zdaj smo vsi tu. Marjan in
jaz veva za tisto luknjo. Povem vam to,“
je svečano spregovoril Ivo, „vse kar do-
bimo, bo last vseh. Pravično si bomo raz-
delili in potem naj vsakdo dela z denar-
jem, kar koli hoče. Ali je prav tako?“

„Prav!“ so vsi prikimali.

„Pa pojdim! Ste pripravljeni?“

„Smo!“

In odšli so. Počasi plazeč se so odšli iz

koče in se napotili pod Erzenovo hišo.
Ozirali so se, da bi jih kdo ne zapazil. Če
bi jih kdo videl, potem bi bilo vse zastoj.
Spet bi morali čakati nekaj ur ali pa lahko
še kak dan, a oni bi radi imeli zaklad ta-
koj v rokah.

„Na cilju smo!“ je zaklical Marjan.

„Kaj, tukaj naj bi šli?“ je vprašal Jože.
Res so vsi začudeno zrlili v malo odprtino,
ki se je temnila pred njimi in iz nje je
vel neprijeten hlad. „Tu notri se še psiček
ne bi hotel splaziti!“

„Mi se pa bomo!“

„Jaz že ne grem,“ je odločno dejal Jože.

„Ali te je strah?“

„To ne, ampak bojim se, da ne bi mogel
ven. Kdo bi me pa potem zvlekel? In če
bi morali zato še razstreljevati z dinami-
tom? Joj, raje ne poskušam. Kar sami si
razdelite zaklad, če je sploh zaklad notri.“

„Da si tak strahopetec, si pa nisem
misli,“ je zaničljivo odvrnil Marjan. „Tri
leta si starejši od mene, pa si še ne upaš.
Kar k mami se pojdi držat za krilo!“

„Oprosti, Marjan, samo dve leti sem
starejši. Ampak tudi ti nisi preveč pogu-
men. Zakaj si pa zadnjič bežal pred na-
vadno žabo?“

„Ne prepirajta se. Če si Joža ne upa, si
pa ne upa. Naj bo pa za stražo. Če bi se
kdo bližal, naj počepne k luknji in za-
žvižga naš znak: Fi, fe, fo. Mi bomo v
luknji čisto mirni in nas ne bo mogel nih-
če slišati. Saj nekdo mora pa vendar tudi
ostati zunaj, da bo držal za vrv. Kdo ve,
kakšne velike sobane so v luknji. Brez
vrvi se lahko še izgubimo. Baterijo daj
kar meni!“ Tako je odločil Ivo in tako je
tudi držalo. Jože je ostal pred luknjo na
straži, ostali pa so plazeč lezli pod zemljo.

(Nadaljevanje in konec prihodnjici)

► Mali oglasi

Harmoniko diatonično 2 tonsko »Hohner« rdeč celuloz, prodam — Gostilna Krtna, Čirče, Kranj. Poceni prodam železni štedilnik. Kalvarija 25.

Hišo v centru Kranja na prometni točki, primerno za obrt in trgovino, prodam. Naslov v upravi.

Travnik 6600 kvadrat. metrov v Stražišču prodam. — Vidmar Mara. Kranj, Cankarjeva 3.

Kegljaški klub »Triglav« Kranj sprejme v službo 4 stalne postavljane kegljice za novo štiristezno kegljišče. Javijo se lahko tudi mlajša dekleta. Prijave sprejema do 15. novembra Vreček Anton, kegljišče Kranj, poleg potovalne pisarne Triglav.

10.000 dinarjev nagrade dam tistemu, ki mi preskrbi družinsko stanovanje v Kranju ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista.

► Kino

KINO »STORŽIČ« KRANJ

1. in 2. novembra, ameriški film »Dama s kamelijami«, ob 16., 18. in 20. uri — brez tednika. V gl. vlogi Greta Garbo in Robert Taylor.

3. novembra, ameriški film »Dama s kamelijami« ob 16., 18. in 20. uri — brez tednika in ob 22. uri premiera amer. filma »Klic divjine«, v glavni vlogi Clark Gable, Loretta Young.

4. novembra, ob 9.30 uri ameriški film »Klic divjine«; ob 14. uri jugoslovanski film »Dve jagodi grozdja«, v glavni vlogi S. Bijelič, L. Stefanidi; ob 16., 18. in 20. uri ameriški film »Dama s kamelijami« — tednik samo pri zadnji predstavi.

KINO »TRIGLAV« PRIMSKOVO

1. novembra, ameriški film »Dama s kamelijami« ob 19. uri, v glavni vlogi Greta Garbo in Robert Taylor.

2. novembra, ameriški film »Aretacija« ob 19. uri.

3. novembra, jugoslovanski film »Dve jagodi grozdja« ob 19. uri, v glavni vlogi S. Bijelič in L. Stefanidi.

4. novembra, italijanski film »Nezahvalno srce« ob 15., 17. in 19. uri, v glavni vlogi Carla Del Poggio, Frank Latimore.

KINO »SVOBODA« STRAZIŠČE

1. novembra, ameriški film »Aretacija« ob 19. uri.

3. in 4. novembra, ameriški film »Klic divjine«, v soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 15., 17. in 19. uri. V gl. vlogi Clark Gable in Loretta Young.

KINO NAKLO

1. novembra, italijanski film »Deset ljubavnih pesmi« ob 19. uri.

3. novembra, italijanski film »Nezahvalno srce« ob 19. uri.

4. novembra, italijanski barvni film »Atila« ob 15., 17. in 19. uri.

KINO »RADIO« JESENICE

1. in 2. novembra, ameriški film »Mladi begunec« ob 18. in 20. uri. — Zadnjikrat.

3. in 4. novembra, angleški barvni film »Zvezda Indije«, v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri, dopolne ob 10. uri matineja mladinskega filma.

KINO »PLAVŽ« JESENICE

1. in 2. novembra, ameriški film »Bo-

jišče« ob 18. in 20. uri. V glavni vlogi Van Johnson, John Hodiak in Mara Corday.

3. in 4. novembra, ameriški film »Mladi begunec«, v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri — dopolne ob 10.30 uri matineja mladinskega filma.

KINO ZIROVNICA

3. novembra, ameriški film »Bojišče« ob 20. uri.

4. novembra, ameriški film »Sled v pristanišču« ob 17. in 20. uri.

KINO DOVJE MOJSTRANA

1. novembra, ameriški barvni film »Bobni preko reke« ob 20. uri.

3. novembra, ameriški kriminal. film »Skrivnostna cesta« ob 20. uri.

4. novembra, ameriški film »Bojišče« ob 18. in 20. uri.

KINO KOROŠKA BELA

predvaja iste filme kot kino »Radio«. — Za slučaj gledaliških predstav kino odpade.

KINO RADOVLJICA

1. in 2. novembra, jugoslovanski film »Veliki in mali«, v četrtek ob 18. in 20. uri, v petek ob 20. uri.

3. in 4. novembra, ameriški barvni fant. film »Vojna svetov«, v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 15.30, 17.30 in 20. uri.

KINO »SORA« ŠKOFJA LOKA

Od 2. do 4. novembra, ameriški film »Tajna zapuščenega vrta«.

KINO »KRVAVC« CERKLJE

3. in 4. novembra, ameriški barvni film »Daj gas Džoz«, v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 20. uri.

► Gledališče

»PREŠERNOVO GLEDALIŠČE« KRANJ

Nedelja, 4. novembra ob 16. uri — izven in za podeželje: Anton Tomaž Linhart: »Ta vesel dan ali Matiček se ženi«.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Sobota 3. novembra 1956 ob 19.30. uri: krstna predstava Jože Tomažič »LEPA VIDA«. — Režija Jože Tomažič.

Nedelja 4. novembra ob 19.30. uri: Jože Tomažič »LEPA VIDA«. — Režija Jože Tomažič, scena Jože Tomažič. Zveze z vlaki ugodne.

► Objave

VSEM REZERVNIM OFICIRJEM IN PODOFICIRJEM NA PODROČJU OBČINE KRANJ!

Dne 2. 11. ob 15.30 uri bo odhod izpred Sindikalnega doma v Kranju z avtobusi na ogled sredstev za vozo v Ljubljani. Prevoz bo brezplačen. Udeležba za vse obvezna! — Upravni odbor UROJ Kranj.

► Gibanje prebivalstva

V KAMNIKU

Rojeni: Ida Marvič, Perovo; Franc Korošec, Mekinje; Jelka Poljanšek.

Gorenjske bodice

Da ne bom vedno le za grehi stikal in nergal, bom tokrat tudi malo popraviljal.

◉ V zadnjih bodicah sem napisal, da nudi kino »Svoboda« v Stražišču bube kapusovega belina po najnižjih dnevnih cenah in da jih goje na stenah in stropu izhodne vode. — Glejte, pa se je stvar obrnila! Uprava kinematografskega podjetja, Kranj me je ljubeznivo opozorila na pomoto. Vse kaže, da so lastniki bub, stanovalci in DPD Svoboda Stražišče, ki je hkrati tudi glavni najemnik doma. V najemni pogodbi tudi ni postavke, ki bi nalagala upravi kina dolžnost čiščenja te veže. — Če pa je med DPD »Svoboda« in stanovalci hiše domenjano, da bodo gojili bube kapusovega belina v koprodukciji, me pa naposled nič ne briga!

◉ Mimogrede... — No, pa recite, če nimamo pri naših cajtnah brihtnega in dalekovidnega vremenskega preroka. Pred tremi tedni je napovedal »snež do nižin«, pa smo ga res dobili. Ko sem ga zavoljo njegovih dalekovidnih napovedi pohvalil, mi je dejal: »Strela skrtačena, to ni še nič. Če hočeš, napovem vreme za celih 6 ali več mesecev naprej. Glavo stavim, da bo spomlad topleje, poleti pa vročnejše!« — No, pa recite, če nima pravi? ◉ Življenje se pogostoma ponorčuje iz nas, sem sklenil ondan, ko sem pešahal po Savskem drevoredu proti Strževskim mlaki. Na nekem kostanju sem zagledal tablo z napisom: »Sekanje in lomljenje vej v drevoredu pre-

povedano! — MLO Kranj«. — Vse bi bilo v najlepšem redu, če ne bi bila tabla, ki prepušča sekanje drv, pritrjena prav na kostanj, ki je popojnoma suh in bo prišel slej ko prej pod sekuro. — Sicer pa — spomladi, ko bo ostalo drevje zbrstelo, to drevo ne bo ravno parku v okras...

◉ Vsem, ki cenijo tekstilne proizvode, priporočam, da si ogledajo »veliko tekstilno razstavo« ob glavni cesti Mlino—Zaka na Bledu. Razstava je odprta neprekinjeno 24 ur dnevno. Razstavljena so najrazličnejši vzorci tekstilne domače in tuje proizvodnje in vseh barvnih odtenkih — namreč cunje in podobni odpadki, ki so nastali po tej cesti. — Prospekte dobite pri cestnem nadzorniku Bled — Mlino! Ne zamudite priložnosti!

◉ V jeseniški kolodvorski restavraciji velja geslo: »Postreži si sam!« — Če sedeš za mizo, zalsti jutraj, zlepa ne boš priklical natakarka. Zdi se mi, da so debate za kuhinjskimi vrati zelo zanimive! Če pa že natakarka priklješ, boš pa segel precej globoko v denarnico; žemlje so n. pr. po 7 dinarjev, v 5 minut oddaljeni pekarni jih dobiš po 5 dinarjev.

◉ Ves žalosten in zapuščen kot slamanato strašilo sredi polja, sameva avtomat — tehničar na jeseniški železniški postaji. — Rešite tehničar počasnega propadanja!

◉ Ko sem zadnjič krivorantil okrog Predoselj pri Kranju, me je zaneslo na Suho (tako približno kakor barjo). Ko sem vohljaj za grehi, mi je v bližnjem gozdičku udaril v nos duh po mrhovini. Odkril sem mrtvo smo — ugotovil sem, da je bila ustreljena. V vasi so mi kasneje povedali, da to

Slandrova ul. 6 in Milena Šunkar, Zaprice 50.

Poročili so se: Ivan Speh, mizarski pomočnik in Ana Trojan, tov. delavka, oba iz Kamnika; Fabijan Krpelnik, uslužbenec in Veronika Kalivoda, uslužbenka, oba iz Zagreba; Jakob Učakar, mizar iz Hudega in Marija Suštar, tov. delavka iz Duplice; Jurij Mihelič, mizar iz Olševka in Matilda Klanšek, tov. delavka iz Tunjice; Janez Krušič, tov. delavec in Jožefa Lipovšek, tov. delavka, oba iz Duplice; Milan Razdevšek, lesni tehnik iz Volčjega potoka in Ana Stebe, tov. delavka iz Gmajnice; Viljem Vrtačnik, strojni ključavničar in Vida Berlec, kmet. delavka, oba iz Srednje vasi.

Umrla je Alojzija Beč, roj. Windšnurer, stara 71 let iz Kamnika.

V ŠKOFJI LOKI

Rojstva: Albina Bence iz Starega dvora 38, roditelja sina Danila; Franciška Brdnik iz Gorenje vasi 41, roditelja hčerko Danico; Marija Dolenc iz Starega dvora 38, roditelja sina Franca.

Poročili so se: Roman Rupar, lesni delavec, Log 22 in in Stanislava Pustavrh, roj. Burjek, lesna delavka iz Loga 21.

Preteklo soboto se v Škofji Loki ni poročil Ciril Pleško, kot smo napačno izvedeli, temveč njegov brat Janez Pleško.

NA JESENICAH

Rodile so: Jožefa Cenček, tov. delavka z Jesenic — dečka, Jelka Zuber, uslužbenka iz Potoka — dečka, Marija Kotnik, knjigovodkinja iz Mojstrane — dečka, Marija Zore, gospodinja z Bleda, Grad — deklico, Jožica Šlibar, tkalka iz Zirovnice — dečka, Angela Praprotnik, tov. delavka iz Ljubnega — dečka, Terezija Jan, gospodinja z Jesenic — deklico, Angela Tekavčič, gospodinja z Jesenic — deklico, Bogdana Trbižan, gospodinja iz Gor. Cerovega — deklico, Tatjana Dolinar, gospodinja z Jesenic — dečka, Pavla Berce, gospodinja iz Mlake — 2 deklici, Marija Duločič, gospodinja z Jesenic — deklico, Angela Znidaršič, gospodinja z Jesenic — dečka, Marija Železnik, gospodinja z Jesenic — dečka, Ana Golmajer, gospodinja iz Sp. Lipnice — dečka, Ljudmila Smrekar, uslužbenka iz Bovca — deklico.

Poročili so se: Anton Ferčec, tov. delavec z Jesenic, Industrijska 3 in Pavčičevič, gospodinja z Jesenic, Industrijska 3; Srečko Noč, ključavničar z Bl. Dobrave 66 in Elizabeta Jakopič, delavka z Bl. Dobrave 66.

Umrla so: Ignac Melinc, osebni upokojenec, star 71 let, umrla na Jesenicah v bolnišnici, nazadnje bivajoča na Hrušici 62; Marija Pernuš, osebna upokojenka, stara 60 let, umrla na Jesenicah v bolnišnici, nazadnje bivajoča na Bledu — Grad 25; Ivana Križaj, roj. Gorzeti, druž. upokojenka, stara 82 let, umrla na Jesenicah, Streliška 1, nazadnje bivajoča na Jesenicah, Dobravska 11; Gabrijela Vogelnik, roj. Bohinc, gospodinja, stara 48 let, umrla na Jesenicah v bolnišnici, nazadnje bivajoča v Radovljici, Erjavčeva 6

V TRŽIČU

Rojstva: Pušavec Anton, roj. 21. 10. 1956 Hudo 3. Ropret Slavko, roj. 24. 10. 1956. Proletarska cesta 12 Tržič.

Poroka: Miklavčič Janez, mizarski pomočnik iz Hušice 2 in Jankovec Pavla, predilka iz Bistrice pri Tržiču 134.

Kabel ju je zamikal

Prostovoljno gasilsko društvo Virmaše je 8. septembra letos priredilo vrtno veselico in uredilo tudi »bar«. Okrog polnoči tega dne sta prišla tja s svojo družbo tudi S. P. in S. J. V »baru« je bil napeljan 7 metrov dolg dvožilni kabel, od stikala skozi okno na vrtni del veselicega prostora. S. J. je na neznan način ta dvožilni kabel snel z zidu, kjer je bil obešen, ga zvil v kolobar in vtaknil S. P. pod suknjič, kajti sam suknjiča ni imel. S svojim plenom sta odšla preko dvorišča. Ta dogodek pa je pri vratih ob vhodu v »bar« opazoval J. J. O tem je obvestil dva gasilca, ki sta ju prestregla še na dvorišču, nedaleč od kraja kaznivega dejanja. Vzela sta jima kabel, ki si ga je prostovoljno gasilsko društvo Virmaše izposodilo pri KUD Ivan Cankar iz Sv. Duha. Kabel je bil vreden okoli 8000 dinarjev. S tem, ko sta snela kabel je bila v nevarnosti tudi ostala električna napeljava. Dve svetilki sta obviseli le na tanki žici, prav lahko bi se razbili in povzročili škodo.

Drzna storilec sta bila za svoje dejanje obsojena vsak na tri mesece zapor. S. P. pa je z ozirom na odkrito priznanje izrečena kazen odložena za eno leto.

Kraja mu je prešla v kri

Poročali smo že, da je bil F. Z. iz Gorenje Save pred kratkim obsojen na Okrajnem sodišču v Kranju na 13 mesecev zapor zaradi tatvine kolesa in 5000 dinarjev. Pred nedavnim je bil ponovno pred sodiščem zaradi kaznivih dejanj, ki jih je zagrešil že pred navedenimi tatvinami. Tako je 17. julija letos dobil z lažno pretvezo od svojega dekleta v Mrzli vasi pri Krškem 5000 dinarjev. Seveda pa je ta

ZIVILSKI TRG V KRANJU

Ponedeljkov vrvež na živilskem trgu v Kranju je precej obetal. Toda večina branjevk je prinesla na trg le krizanteme, ki so bile od 45 do 60 dinarjev za komad. Ostale cene so bile naslednje: korenček 30 din, pesa 30 din, sladko zelje 20 din za kg, kisto zelje 50, jajca 22 do 23 din, krompir 12, medtem ko vse kaže, da se je cena čebuli že ustalila na 100 dinarjev za kg. — Zimska jabolka so bila naprodaj po 25 do 30, hruške 40 do 50, grozdje (malenkostne količine) po 45 dinarjev.

Bilo je tudi nekaj piščančkov po 280 dinarjev za komad. — Trg je bil razmeroma dobro založen.

Kaj ima na sporedu

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6.00, 7.00, 13.00 in 22.00 uri. Oddaja »Zeleli ste — poslušajte« poslušajte vsak dan ob 14.40 uri. Kmetijski nasveti in kmetijska univerza so na sporedu vsak dan ob 12.30 uri.

ČETRTEK, 1. NOVEMBRA

7.15 »In memoriam«, (skladbe posvečene spominu prijateljev).
8.00 Oddaja za pionirje: Dve partizanski zgodbi.
8.30 Spored orkestralnih skladb.
9.15 Belj so česjenj cvetovi... (v spomin padlim slovenskim umetnikom).
10.00 Dopoldanski simfonični koncert Marijan Kozina: Padlim.
11.30 Pester operni spored.
14.00 Reportaža: Srečanje z usodami partizanskih otrok.
14.20 »Prečuden cvet je v grapi črni... (spored partizanskih samospevov in zborovskih pesmi).
15.15 Posnetki s komemorativnih svečanosti na pokopališču talcev v Ljubljani in pri Urhu.
16.00 Igrajo godalni orkestri Morton Gould, Mantovani in Malachrino.
16.30 Prežihov Voranc: Ajdovo strnišče.
17.45 Radijska igra — Ivan Potrč: Zločin (prva izvedba).
20.00 Tedenski notranje-politični pregled.
20.10 »Venite rožice moje... (spored slovenskih narodnih pesmi).
21.00 »Jesen razgrinja sive pajčolane (literarno glasbena oddaja).
22.15 Nočni preludij.

PETEK, 2. NOVEMBRA

8.00 To in ono iz arhiva slovenskih narodnih pesmi.
8.30 Radijski roman — William Woods: Manuela — XVI.
9.45 Radijska šola za nižjo stopnjo — a) Vojko Novak: Albinca — b) Leon Frapic — Miro Kopač: Fanor.
10.15 Od Straussa do Melachrina (lahka in zabavna glasba).
11.00 Za dom in žene.
13.15 Melodije za razvedrilo.
14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo.
15.40 Utrinki iz literature: Ob 70-letnici Josipa Ribičiča.

znesek obdržal sam. Od neke poznane ženske v Srednji vasi pri Senčurju si je 8. avgusta izposodil kolo, z izgovorom, da ima nujni opravek v Škofji Loki. Ni ga bilo niti čez štiri ure, kot je ženski obljubil, niti kasneje. V Ljubljani je kolo prodal za 15.000 dinarjev.

Nekega dne v juliju ali avgustu letos je na domu neke znanke v Kranju sprejel par ženskih čevljev v vrednosti okoli 4000 dinarjev, da bi jih izročil dekletu v Mrzli vasi. Tudi te čevlje je prodal za 5000 din. Ženski v Srednji vasi, od katere si je »izposodil« kolo, je obljubil, da ji bo popravil zimske dolge hlače. Ko mu jih je prinesla pa jih je zopet prodal za 400 dinarjev.

Razen vseh teh kaznivih dejanj je 4. avgusta na škodo dveh znancev spet kradel. Vsa ta dejanja je na obravnavi v glavnem priznal, zanikal je le nekatere manjše tatvine. Ker gre tu za precejšnjo nevarnost proti družbi, povarnost in nepoboljšljivost, ga je sodišče ponovno obsodilo na 13 mesecev zapor, oprostilo pa ga je zaradi pomanjkanja dokazov neke manjše tatvine. Obdolženec je ponovno v kazenskem postopku, ker je osumljen, da je celo v zaporu kradel na škodo sopripornikov.

Prikrivanje ji ni uspelo

J. J. iz Dvorij pri Cerkljah je bila pred sodiščem zaradi kaznivega dejanja — prikrivanja. Lani je namreč sprejela od raznih oseb prejo v predelavo, čeprav bi lahko zaradi okoliščin vedela, da je bila ta preja ukradena. Obdolženka je sicer na zagovoru vse to zanimala, sodišče pa je na podlagi večih dokazov zaključilo, da je obdolženka morala vsaj sklepati, da je preja sumljivega izvora. Obsodilo jo je na 3 mesece zapor pogojno za dobo dveh let.

IZ KAMNIKA

V prvem poletju 1956 — je bilo pri sodniku za prekrške občine Kamnik vloženih skupno 813 ovadb in 21 prošenj. Od tega je bilo z izrekom kazni rešenih 446 primerov, med njimi 406 pravomočno izrečenih. Največ upravnih kazenskih odločb (210) je bilo izdanih zaradi kršitve cestno prometnih predpisov, ostale kazni pa zadevajo kršilce raznih predpisov v zvezi s prijavo bivališča, osebnimi izkaznicami, motornimi vozili, javnim redom in mirom itd. Za vse izrečene denarne kazni je bilo plačanih 328.000 dinarjev.

17.10 Sportniki, pozor!
18.00 Ljudje med seboj.
18.15 Slovenske narodne pesmi iz Benčije poje vokalni kvintet Anton Neffat.
18.45 Igra tamburaški orkester p. v. Matka Šijakoviča.
20.00 Tedenski zunanje-politični pregled.
20.15 »Virtuozna orkestralna glasba« (Posnetki Radia Frankfurt).
22.15 Igra Plesni orkester Radia Ljubljana.

SOBOTA, 3. NOVEMBRA

11.00 Igra Ilemmer Kiss s svojim ciganskim ansamblom (Posnetki ob gostovanju ansambla v Ljubljani).
13.15 15 minut s Kmečko godbo.
13.30 Od arije do arije.
14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
15.40 Nove knjige.
17.30 Igra zabavni orkester Radia Ljubljana — dirigent Wilhelm Dumka (Graz) — prva izvedba.
18.00 Okno v svet.
18.15 Poje ženski vokalni kvartet.
18.30 Jezikovni pogovori.
20.00 Veseli večer.

NEDELJA, 4. NOVEMBRA

8.30 Otroška predstava — Friedrich Feld (prev. Jože Zorn) Izbirčni Gogo (radijska igra).
9.22 »Pod vaško lipo«.
9.45 Se pomnite, tovariši — Jože Mekinda — Franci: Komandant Stane.
12.00 Pogovor s poslušalci.
16.00 Dežela, ki jo oblivajo pljuski kontinentalnih velemest.
17.30 Radijska igra — Henrik Ibsen: Junaki s Helgelanda.
18.40 V zabavnem ritmu.
20.00 Večerni operni koncert G. Verdi: Nebukadnezar, uvertura — Othello, duet iz 2. dej. A. Borodina: Knez Igor, duet in finale 1. dej. Ch. Gounod: Faust, pesem o kralju iz Thule in arija o draguljih — R. Wagner: Mojstri pevci nimburski, uvertura.
21.15 Don Kihot, Sančo Pansa in more (vesela glasbena oddaja).

Sklenitve in razveze zakonov v Sloveniji

NEVIHTE IN LJUDJE

ALI JE MOGOČE PREPRECITI NEVIHTE?

Sklenitev zakonske zveze, poroka, je pravno dejanje, ki se izvrši po veljavnih predpisih. Statistika sklenjenih zakonskih zvez, umrljivosti zakoncev in razvez nam daje zanimiv pregled sklepanja in prenehanja zakonskih zvez ter kaže tudi sliko ponovnih zakonskih zvez po starosti moža ali žene.

Od vseh v letih 1950 do 1954 v LR Sloveniji razvezanih zakonov, je povprečno 86,8% takih, kjer je zakonska zveza prenehala zaradi smrti ene-

ga od zakoncev. 13,4% pa je takih, kjer je zakonska zveza prenehala zaradi sodne razsodbe. Pri zakonskih zvezah, ki so prenehale zaradi sodne razveze, je število primerov za moža in ženo seveda enako; pri zakonskih zvezah, ki so prenehale zaradi smrti enega od zakoncev, pa število nista enaki. Umira mnogo več poročenih mož, zaradi česar je število vdov večje od števila vdovcev. V zadnjih petih letih je bilo med umrlimi zakonci 66,3% mož in le 33,7% žena.

Letno se razdere v LRS povprečno 6448 zakonskih zvez, od tega 5586 zaradi smrti enega od zakoncev in 863 zaradi razveze zakona. Če primerjamo število prenehanj zakonskih zvez s številom sklenjenih zakonov v posameznih letih, ugotovimo, da je bilo v zadnjih petih letih na tisoč sklenjenih zakonskih zvez povprečno 415 zakonov, ki so prenehali zaradi smrti enega od obeh zakoncev in le 64 razdrth zaradi razvez. Število zakonov, ki so prenehali zaradi smrti enega od zakoncev, pada že od leta 1951 dalje — število razvez, to je ločitev, pa od leta 1950 naprej stalno narašča.

Povprečna starost mož, ki so se ločili, je 38 let, povprečna starost poročenega moža ob smrti pa 63 let. Pri ženah je starost nekoliko manjša in je povprečna starost ločene žene 35 let, umrle zakonske žene pa 61 let.

V zadnjih petih letih je bilo sklenjeno v Sloveniji povprečno 13.432 zakonskih zvez na leto. Prvič je skleni-

lo zakonsko zvezo 12.493 nevest in 12.000 ženinov. Razlika med številom nevest in ženinov, prvič stopajočih v zakon, izvira od tod, ker ponovne zakonske zveze sklepajo pretežno možski, kajti od 100 sodno ločenih se ponovno poroči 74 možskih in le 46 žensk. Razmeroma v isti relaciji sklepajo ponovne zakonske zveze ovdoveci. Od 100 ovdovelih možskih se jih 32 ponovno poroči, od 100 ovdovelih žensk pa se jih poroči še enkrat 15. Kakor vidimo, prevladujejo pri ponovnih zakonskih zvezah predvsem možski — tako pri razvezancih kakor pri ovdovelih. Ovdovele osebe, kakor tudi razvezanci, se po večini (dve tretjini) poročajo s samskimi osebami in le ena tretjina vseh ovdovelih ali razvezancih se v drugo poroči z ovdovelimi ali razvezanimi. Pri tem zopet prednjačijo možski, kajti mnogo več vdovcev in razvezancev se ponovno poroči s samskimi ženskami kot pa vdov in razvezank s samci.

Nevihite niso povsod na zemlji enako pogoste. V nekaterih vročih tropičnih krajih nastajajo nevihte vse leto, skoraj vsak dan. V krajih, ki imajo severno lego, pa so nevihte razmeroma redke. Med eno samo nevihto je lahko zelo mnogo bliskov. Nekateri izmed njih nastanejo visoko v oblakih in se ne dotaknejo zemlje. V nekaterih krajih Ukrajine je videti toliko bliskov in bliskavic, da je zemlja od njih skoraj vso noč razsvetljena.

Učenjaki so dognali, da nastajajo na zemeljski obli v raznih krajih ves čas nevihte. Ob istem času je na svetu povprečno okrog tisoč neviht. Vsako sekundo udari v Zemljo okrog sto strel.

Blisk je razelektrjenje zračnih plasti, nabitih z elektriko. Zato udari strela največkrat tja, kjer je plast zraka med oblakom in katerikoli predmetom na površju zemlje manjša: v vi-

soke zvonike, jambore, drevesa in drugo visoke predmete.

Toda strela se ne usmerja samo k visokim predmetom. Izmed dveh so sednjih jamborov enake višine, ki stojita drug ob drugem in od katerih je eden iz lesa drugi pa iz kovine, se bo strela usmerila h kovinskemu. Na tem načelu je zasnovan strelovod.

Ce udari strela v ljudi ali živali, je ta udar v večini primerov smrten. Oktobra leta 1868 se je v okolici francoskega mesta Bonn Eleana zateklo 7 ljudi pod veliko bukev. Strela je udarila v drevo in ubila eno žensko, medtem ko ostalim ni storila ničesar. Oblike ubite je raztrgalo na majhne koščke, nekatere izmed njih so našli viseče na drevesu. 11. avgusta 1855. leta je na cesti blizu drugega francoskega mesta strela nekega popotnika podrla in slekla. Razen kosa z žebli podkovanega škornja in enega rokava srajce ni ostalo od njegove obleke nobenega sledu. Ko se je 10 minut po tem pripetljaju zopet zavedel, je bil mož zelo začuden, da leži slečen, in je tožil, da ga zebe. Odnesele je samo rahle poškodbe.

Da ne udari strela v nas, se med nevihto ne smemo približati strelovodom ali visokim osamljenim predmetom (drogovom, drevesom) na razdaljo, ki je manjša od 10 metrov. Če človeka zaloti nevihta daleč proč od bivališč, se na noben način ne sme zaleči pod drevesa. Zelo nevarno je muditi se med nevihto na vzvišenih krajih (grčih ali gorah) ali na odprtih ravninah. Priporočljivo je skriti se v majhno kotanjo, ki naj leži, če je mogoče, med dvema drevesoma, ki sta približno 25 metrov oddaljeni drugo od drugega.

Znanstveniki se mnogo ukvarjajo z vprašanjem, kako preprečiti nevihte. V zadnjem času je tudi pri nas razvita meteorološka služba, ki preprečuje nevihte z izstreljevanjem raket. Eksplozija rakete sredi oblaka prepreči, da bi se kapljice strdile v točo.

Mnenje, ki je bilo dolgo časa razširjeno, da je mogoče preprečiti nevihto z zvonenjem, ne drži. Znan je primer, ko je v nekem odprtem zvoniku v Južni Italiji strela ubila cerkovenika, ki je zvonil še med nevihto. Po oddežu mokri vrvi in preko njegovega telesa je blisk šinil v zemljo. Zvočni valovi, ki jih oddaja bron zvon, so mnogo prešibki, da bi mogli kakorkoli vplivati na nevihtne oblake.

DVE ZNANI IGRALKI NASTOPATA V DVEH FILMIH NA ISTO TEMO IN Z ISTIM NASLOVOM (ANASTAZIA), KI JU ISTOČASNO SNEMAJO AMERIKANCI V PARIZU IN NEMCI V MÜNCHENU. PRVA JE INGRID BERGMAN, KI SMO JO PRI NAS ZE VEČKRAT VIDELI, DRUGA PA JE PRI NAS NEZNANA LILLI PALMER, KI JO VIDITE NA SLIKI.

Trdna goriva bodo še dvajset let glavna goriva

Po izjavah britanskih strokovnjakov bodo trdna goriva, to se pravi premog, v prihodnjih 20 letih kljub nenehnemu razvijanju izvorov atomske energije še vedno poglavitna goriva v industriji in drugih gospodarskih panogah. Pravijo, da bodo leta 1975 v Angliji potrebovali okrog 350 milijonov ton premoga, medtem ko bodo iz nafte in atomske energije dobili samo količino energije, ki bi odgovarjala 100 milijonom ton premoga.

Milijon kilogramov zlata letno

Svetovna produkcija zlata dosega nad milijon kilogramov letno. Največ zlata proizvajajo Južna Afrika (skoraj 400.000 kg letno), Sovjetska zveza (200 tisoč) in Združene države Amerike (300 tisoč kilogramov letno).

Eden še vedno priljubljen

Kljub vedno ostrejši kritiki politike angleškega predsednika Anthony Edena je neka časopisna anketa ugotovila, da odobrava predsednikovo ravnanje še vedno 92% konservativcev in 60% vseh volivcev. Po priljubljenosti med Angleži je torej Eden še vedno na boljšem kot Churchill, za katerega se je po prvih sedmih mesecih njegovega predsednikovanja izjavilo samo 51% volivcev.

Kovinska tkanina, prevlečena s plastično maso

Britanski strokovnjaki so izdelali kovinsko tkanino, prevlečeno s trdno plastično maso. Trdijo, da je ta tkanina zlasti primerna za tapaciranje avtomobilov, za pohištvo v prodajalnah, za ženske večerne čevlje in za mnoge druge proizvode. Novi material, ki je poznan pod imenom splendex, je imitacija kože. Prevlečena je z aluminijem, za tem pa s plastično maso, ki je zelo odporna zoper prasko.

Novost v gradnji kinematografov

Najmodernejši kino v Čehoslovaški bo zgrajen v Karlovih Varih. Kino bo imel amfiteatersko gledališče s 7000 sedeži, platno bo 26 m široko.

KO SE NIHČE NI KADIL

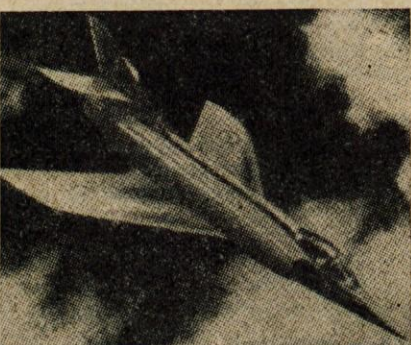
Nedaleč od tovrnega kolodvora v Nimesu v Južni Franciji so skromno počastili ime sinu tega mesta, ki je danes znano po vsem svetu. Jean Nicot je bil pred 400 leti francoski poslanik v Lisboni. Imel je nalogo poročiti 5-letnega portugalskega kralja Sebastijana s 6-letno hčerko francoskega vladarja; prav zato so ga poslali v tujino. Ime tega veleposlanika je postalo nesmrtno zato, ker je prinesel na svoj dvor v Francijo rastlino indigo in seme tobaka, ki je takrat veljal za zdravilno rastlino. Tobacne liste so polagali na gnojne rane, z dimom pa so si zdravili glavobol. Poslanikova zdravilna zelišča so hitro prišla v modo in kajenje se je najprej razširilo v obliki nosnega klistira s tobacnim dimom. Tako je nastal tobak za njuhanje. Da pa tobak lahko tudi kadijo, tako kot ga kadimo danes, takrat ni še nihče vedel.

Ko je prvi kirurg francoskega kralja iz Nicotovih semen vzgojil prve tobacne rastline, Nicot ni bil več v službi. Na tobak je že zdavnaj pozabil — saj v svojem slovarju, ki ga je sestavljal na stara leta, ni imel besede »kaditi«.

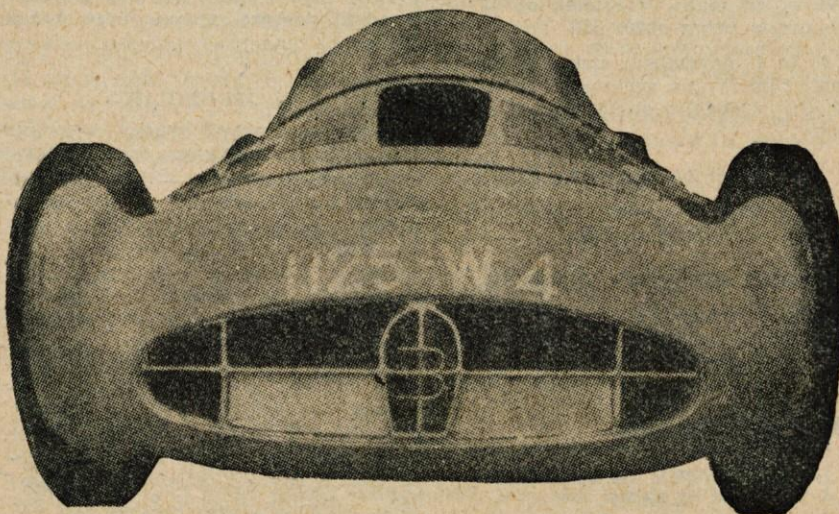
Prvi v olimpijski vasi

Prvi športniki, ki so se nastanili v olimpijski vasi blizu Melbournea, so bili Malajci, za njimi pa so prišli športniki iz Nigerije.

Melbournska olimpijska vas je najudobnejše doslej zgrajeno naselje te vrste. Uradno jo bodo odprli 29. oktobra. Največji priliv športnikov pričakujejo dva tedna kasneje, ko se bo v vasi naselilo okrog 4500 športnikov in športnih funkcionarjev iz vsega sveta.

Med povojnimi uspehi francoske letalske tehnike so lovška letala »Mystere« prejkone na prvem mestu. Prvo letalo te vrste MD 452 so izpeljali iz nekoč najmodernejšega francoskega lovškega letala »Ouragan«. Kmalu so ga delali v več izvedbah in ga še danes nenehno izpopolnjujejo. Hitrost 1100 km na uro so sprva povečali na hitrost Mach 1 (zvočna hitrost), »Mystere XX« pa je že dosegel Mach 1,2. »Super Mystere« doseže zvočno hitrost celo v vodoravnem poletu. Konstruktorji se zdaj ukvarjajo z izvedbo »Mystere XXIV«, katerega zunanje oblike kaže naša slika. Opremljen je kot vsa druga letala tega tipa s francoskim reakcijskim motorjem Attar.

TO NI STRASILO Z MARSA, TEMV EČ PREDNJA STRAN NAJNOVEJSEGA TIPA DIRKALNEGA AVTOMOBILA BUGATTI.

KAKO BO Z LJUDMI DO LETA 2050

Ljudi neprenehoma zanima, kako bodo živeli čez sto in več let. Bodočnost je snov številnih posvetovanj in kongresov. V Pasadeni (Kalifornija) je kongres ameriških znanstvenikov in predstavnikov 27 vodilnih industrijskih organizacij izdelal podobo bodočnosti do leta 2050.

Predstojnik biološkega oddelka na kalifornijski tehniški visoki šoli dr. James F. Bonner je vzbudil veliko pozornost s svojim poročilom: »Svetovne

ZA SMEH

Ko je grški učenjak Pitagora odkril svoj znameniti izrek, je daroval bogovom sto volov.

Pravijo, da od takrat vsi voli trepetajo, če kdo odkrije novo resnico.

Svedski filozof Bergson, ki je spisal znano knjigo o smeju, je pripovedoval, kako smešnica deluje na različne narode:

»Anglež se jim smeje trikrat: prvič iz vljudnosti, drugič, ko mu jo razložijo in tretjič, ko jo razume. Nemec se smeje dvakrat: prvič iz vljudnosti in drugič, ko mu razložijo. Da bi jo kdaj razumel, o tem ni govora. Francoz se smeje enkrat, ker takoj vse razume. Amerikanec se ne smeje nikoli, ker je bil smešnico slišal že prej.«

Slikar Utrillo se je peljal s taksijem. Po vožnji je dal šoferju napitnino, rekoč:

»Vzemite tole, pa ga popijte kozareček na moje zdravje!«

Šofer je vzel denar, premeril slikarja od nog do glave in odvrnil:

»Hudo bolni se mi zdite, gospod, zato ne vem, ali bo en sam kozareček dovolj za vaše zdravje!«

Bivši egiptovski kralj Faruk se je pogovarjal z znancom o neizgovornostih, ki se zgrinjajo nad kralji po vsem svetu.

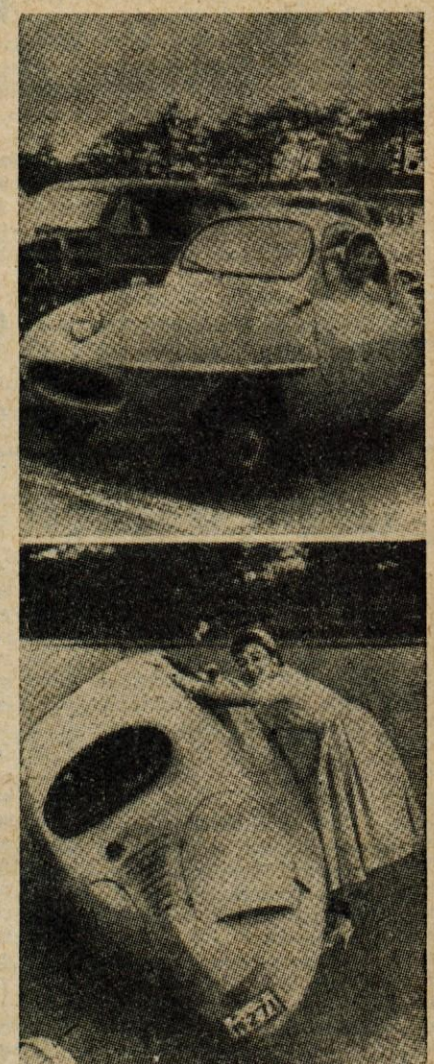
»Kaj mislite, veličanstvo,« ga je ta vprašal, »koliko kraljev bo še ostalo po 25 letih?«

»Pet,« je odvrnil Faruk. »Srčni kralj, karov kralj, pikov kralj, križev kralj in angleški kralj.«

ENA O SUEZU

Ferdinand Lesseps, graditelj suezkega prekopa so izvolili za člana Francoske akademije, kar je najvišje znanstveno odlikovanje na Francoskem. V družbi pisatelja Anatola Franceja je nekdo pripomnil: »Saj ta Lesseps vendar ni nič napisal!«

»Dovolj,« je pripomnil Anatol France, »dovolj je bilo, da je podpisal akcije suezkega prekopa.«

JAPONSKI POSKUS KONSTRUKCIJE CENENEGA IN UPORABNEGA PREVOZNEGA SREDSTVA ZA SIROKE SLOJE JAVNOSTI SE JE PRVIČ POKAZAL NA TOKIJSKIH ULICAH, IZDELALA PA GA JE AVTOMOBILSKA DRUŽBA FUJI IZ YOKOHAME. NAMENJENO JE DVEMA POTNIKOMA, VOZI NA TREH KOLESIH IN DOSEŽE 60 km NA URO. NJEGOVA TEŽA JE MINIMALNA — SAJ GA LAKO PREVRNE ODRASLO DEKLE! ZE LETOS NAMERAVAJO ZAČETI Z MNOŽIČNO PROIZVODNJO.